

Småungar & medier 2019

FÖRORD

I takt med att mobiler och digital kommunikation letar sig djupare in i våra vardagsliv ökar även oron för hur uppväxande generationer påverkas. Larmen duggar tätt och olika ”experter” varnar ofta för utvecklingen och dess påstådda konsekvenser.

När tonläget är högt och onyanserat är det extra viktigt att vara källkritisk och basera övertygelser och beslut på evidensbaserad, validerad kunskap. Statens medieråd har regeringens uppdrag att följa barns och ungas medieanvändning – och Statistiska centralbyrån genomför vartannat år, på myndighetens uppdrag, Sveriges största undersökning på området. *Ungar & medier* mäter samtliga minderårigas medieanvändning, men också attityder och sociala bakgrundsvariabler, såväl hos de unga som hos deras föräldrar.

För alla som arbetar med barn och unga är materialet en källa till fördjupad förståelse, en möjlighet att själva ta reda på var våra barn och elever är på nätet, vad de gör där och hur de förhåller sig till sina medieliv.

Ungar & medier 2019 visar upp en fragmenterad bild med många olika förskjutningar, ibland mellan könen, ibland mellan olika åldrar. Tidsanvändningen av internet fortsätter öka, troligen som ett resultat av att allt fler flyttar över sin användning av spel och rörlig bild från offline-medier eller analoga format till nätet.

Om utvecklingen fortsätter och om vi inte längre upplever att medieanvändning är en aktivitet, utan att den utgör själva livet, väcks frågor av närmast filosofisk eller etisk karaktär:

- Finns det en gräns mellan digital och verklig vardag?
- Hur stort ansvar har de unga själva, deras föräldrar och deras lärare – och för vad?
- Ska vi sträva efter att sätta gränser för hela grupper när alla inte upplever sina medieliv på samma sätt?

Då det senaste decenniets allt intensivare digitala medieanvändning är ett nytt fenomen, är det enda som är säkert att vi ännu inte känner till alla långsiktiga konsekvenser, oavsett om de är positiva eller negativa.

Ett orosmoln är att den tidigare stillastående trenden kring hur många som drabbats av mobbing och hot på nätet nu förefaller vara bruten. Fler barn och unga uppger i årets undersökning att de utsatts än tidigare.

Om det handlar om en faktisk ökning eller om svarsfrekvenserna är en konsekvens av den stora mediala uppmärksamhet som frågan har fått de senaste åren är utifrån detta underlag omöjligt att svara på.

Oavsett hur det förhåller sig är det Statens medieråds förhoppning att alla vuxna som idag känner oro via ökad kunskap om de ungas verklighet ska få en mer balanserad bild av möjligheter och utmaningar – och därigenom en mer korrekt utgångspunkt för att kunna erbjuda det stöd som barnen har rätt till.

Anette Novak

Direktör för Statens medieråd

INNEHÅLL

FÖRORD	3
INLEDNING, BAKGRUND, METOD OCH LÄSANVISNING	6
SAMMANFATTNING.....	8
RESULTATREDOVISNING	15
1. Är barnet en pojke eller flicka? (%)	15
2. Hur mycket fyller barnet i år? (%)	15
3. Har barnet syskon? (%)	16
4. Har barnet tillgång till något av följande i hemmet? (%)	17
5. Hur ofta brukar barnet göra följande på fritiden: (%)	18
6. Om du tänker på en vanlig dag, ungefär hur länge brukar barnet på sin fritid...? (%) .	20
7. Använder barnet mobiltelefon? (%).....	22
8. Hur ofta gör barnet följande på mobiltelefonen? (%).....	23
9. Vilka appar använder barnet oftast? (%).....	24
10. Ungefär hur ofta använder barnet internet på sin fritid? (%)	26
11. Om du tänker på en vanlig dag, ungefär hur länge brukar barnet använda internet på sin fritid? (%).....	27
12. Vilka datorspel/tv-spel/mobilspel/spel för surfplatta brukar barnet spela?	28
13. Ungefär hur ofta brukar du vara tillsammans med barnet när han/hon...? (%).....	29
14. Hur ofta pratar du och barnet om: (%)	30
15. Brukar barnet ta del av nyheter? (%)	31
16. I vilka medier brukar barnet ta del av nyheter? (%).....	32
17. Hur upplever barnet nyheterna han/hon ser? (endast användare, %)	33
18. Jag tycker att tv och film: (%)	34
19. Jag tycker att datorspel/tv-spel/mobilspel/spel på surfplatta: (%)	35
20. Jag tycker att sociala medier (t.ex. Facebook, Instagram, Twitter, Snapchat): (%).....	36
21. Jag oroar mig för att mitt barn nu eller i framtiden ska: (%)	37
22. Har det någon gång hänt att ditt barn har: (%)	40
23. Hur tycker du att samhällets skydd av barn och unga fungerar när de använder följande medieformer? (%)	41
24. När det gäller skydd av barn och unga när de använder medier, hur stort ansvar anser du att nedanstående aktörer ska ha? (%)	42

25. Får du den information och vägledning som du behöver när det gäller barns och ungas medieanvändning? (%)	43
26. Tycker du att ditt barn ägnar för mycket tid, lagom med tid eller för litet tid åt: (%) ..	45
27. Hur ofta händer det att barnets medieanvändning leder till att ditt barn inte gör vad han/hon ska t.ex. läsläsning, hjälpa till hemma, gå och lägga sig? (endast 5–8 år) (%)	47
28. Vilka metoder använder du för att skydda ditt barn på internet/begränsa internetanvändningen? (%)	48
BILAGA 1.	
BORTFALL, SIGNIFIKANS, ÅLDERSINTERVALL OCH KALIBRERINGSVIKTER.....	49

INLEDNING, BAKGRUND, METOD OCH LÄSANVISNING

Detta är en redovisning av resultatet från undersökningen av medievanorna bland barn 0–8 år. Här ingår också frågor om vårdnadshavarnas attityder kring barnens medieanvändning, skyddsaspekter när det gäller medieinnehåll och åsikter om skadlig mediepåverkan. Den del av *Ungar & medier* som redovisas här har genomförts med frågor till vårdnadshavare, det är alltså inte barnen själva som svarat på frågorna. Genomgående redovisas resultatet fördelat på tre åldersgrupper, vilka i löpande text omnämns med siffror: 0–1 (år), 2–4 (år) samt 5–8 (år).

Kommittén Medierådet, som upphörde 2011 när myndigheten Statens medieråd bildades, genomförde 2010 den första *Småungar & medier*-undersökningen. Denna omfattade inte barn yngre än 2 år, varför resultaten från gruppen 0–1 år inte kan jämföras med den undersökningens resultat. 2012/13 gjorde Statens medieråd en undersökning där även 0–1-åringar ingick. Medielandskapet förändras snabbt, varför nya frågeställningar tillkommer medan andra förlovar sin relevans. Detta har inneburit att vissa frågor omformulerats och svarsalternativ har ändrats, vilket gör att direkta jämförelser med resultaten från tidigare undersökningar inte alltid kan göras. I de fall det finns jämförbara resultat redovisas dessa i löptext och tabeller. Parallellt med denna rapport publiceras också *Ungar & medier 2019*, där barn och unga 9–18 år tillfrågats om sina medievanor och attityder kring medier samt *Föräldrar & medier 2019*, där föräldrar till barn 9–18 tillfrågats om sina attityder till barnens medianvändning.

Underlaget för denna rapport består av två olika enkäter som sändes ut till 2 000 föräldrar till barn 0–4 år och 1 999 föräldrar till barn 5–8 år. Jämfört med de två närmast föregående rapporterna, *Småungar & medier 2015* och *Småungar & medier 2017*, är urvalet lika stort och utgör landets största statistiska undersökning av barns medievanor. För att kunna jämföra med tidigare studier har tre åldersintervall använts för barnen i analysen: 0–1 år, 2–4 år samt 5–8 år. Statistiska centralbyrån genomförde datainsamlingen där respondenterna kunde välja mellan att fylla i en pappersenkät eller ett webbformulär. Urvalet av respondenterna är ett obundet slumpmässigt urval stratifierat på ålder: 0–4 år och 5–8 år. Datainsamlingen pågick mellan 17 augusti och 1 november 2018. Svarefrekvensen är 31,3 % för 0–4 år och 31,7 % för 5–8 år. Detta är ungefär sju procentenheter lägre jämfört med *Småungar & medier*-undersökningen 2017. Sjunkande svarefrekvenser är inget unikt för denna rapportserie, eller ens för medievaneundersökningar, utan något som iakttagits under lång tid vid olika typer av enkätundersökningar med slumpvisa urval, både i Sverige och internationellt. SCB rapporterar också att flera liknande undersökningar drabbats av liknande fall i svarefrekvensen under 2018. Orsakerna till detta är inte helt klarlagda, men ett rimligt antagande är att ett generellt ökande antal undersökningar – såväl akademiska som marknadsundersökningar – lett till en obenägenhet att svara på enkäter hos allt fler. Framtiden får utvisa om det är möjligt att fortsätta med enkätundersökningar med obundna slumpmässiga urval eller om man får använda sig av alternativa metoder för datainsamling. Statistisk metodforskning har dock visat att det inte finns någon särskilt stark koppling mellan en undersöknings träffsäkerhet och svarefrekvensen, åtminstone inte så länge denna ligger i intervallet 30–60 %.¹ Minst lika viktigt som svarefrekvens är att urvalet av respondenter gjorts korrekt samt att man kan kalkylera kalibreringsvikter för att kompensera för snedfördelningar genom bortfall.²

1 Groves, M. R. & Peytcheva, E. (2008) The impact of nonresponse rates on nonresponse bias: A meta-analysis. *Public Opinion Quarterly* 72(2), 167–189.

2 Se t.ex. Bethlehem, J. G., & Keller, W. J. (1987). Linear weighting of sample survey data. *Journal of official statistics*, 3(2), 141. Kalton, G., & Flores-Cervantes, I. (2003). Weighting methods. *Journal of official statistics*, 19(2), 81. Särndal, C.E., & Lundström, S. (2005). *Estimation in surveys with nonresponse*: John Wiley & Sons.

Föreliggande rapport heter Småungar & medier 2019 eftersom den publiceras detta år. Data samlades däremot in under hösten 2018, varför detta årtal används i diagram och löpande text. Det förhåller sig precis likadant med rapporten Småungar & medier 2017, där data samlades in 2016 och Småungar & medier 2015, där data samlades in 2014. Småungar & medier 2012/13 intar en särställning. Datainsamlingen sträckte sig då över årsskiftet, därav titeln. Av utrymmesskäl benämns data från nämnda insamling som "2012" i denna rapport.

Mer detaljerad information om datainsamling och -bearbetning finns i bilaga 1.

SAMMANFATTNING

I detta avsnitt sammanfattas de resultat där skillnaderna är störst mellan olika grupper eller där det skett en påtaglig förändring över tid jämfört med tidigare studier. En tydlig tendens är att vissa former av medieanvändning går allt längre ner i åldrarna. Skillnaderna mellan pojkars och flickors medieanvändning ökar med stigande ålder. Det är dock stora skillnader mellan olika former av medier. Avseende vilka datorspel och tv-spel som pojkar och flickor föredrar går det att urskilja vissa könsskillnader redan i 2–4-årsåldern och omfattande skillnader bland 5–8. När det gäller vilka appar barnen använder är skillnaderna närmast obefintliga bland 2–4-åringar, men bland 5–8 använder pojkar i högre grad spelappar än vad flickor gör.

Barns tillgång till viss digital medieteknik har slutat att öka

I tidigare undersökningar har innehav och tillgång till teknik generellt ökat mellan mätningarna, en trend som, med något undantag, nu är bruten. Innehavet av handhållna spelkonsoler fortsätter att minska (från 20 % 2014 till 9 % 2016 och nu 7 %) bland 5–8, vilket troligen beror på att den typen av digitalt spelande flyttats över från konsoler till smarta mobiler. Datorinnehavet 2018 är ungefärligen detsamma som 2016 i samtliga åldersintervall. Däremot fortsätter tillgången till datorer, dvs. att dela en tillsammans med andra i familjen, att minska. Sedan 2016 har den minskat med 9–11 procentenheter och sedan 2014 med 21–23 procentenheter beroende på åldersgrupp. Tillgången till smarta mobiltelefoner, som ökade markant i samtliga åldersgrupper 2014–2016, har avstannat. Bland 5–8 har eget innehav av smarta telefoner visserligen ökat från 16 % 2016 till 20 % 2018, men i de båda yngre åldersintervallen har tillgången till sådana faktiskt minskat med några procentenheter. Tillgången till mobiltelefon med knappar, det vill säga en något äldre typ av mobiltelefon, fortsätter att minska. Andelen barn som har en egen tv har minskat med enstaka procentenheter.

Film, tv och läsning är de vanligaste medieaktiviteterna bland de yngsta

Ett mått på medieanvändning är hur ofta man tar del av olika medier, vilket kan sägas vara en indikator på hur förankrad en medieaktivitet är i vardagen. De vanligaste dagliga medieaktiviteterna är att titta på filmer och tv-program tätt följt av att läsa böcker och tidningar. Bland de allra yngsta är det till och med något vanligare att läsa böcker eller tidningar. Här rör det sig förstås om att det är föräldrar som läser för sina barn, inte att barnen läser själva. Liksom i tidigare undersökningar är daglig läsning vanligast när barnen är 2–4 år, sedan avtar den med stigande ålder ända fram till 18-årsåldern. Jämfört med 2016 ökar andelarna som aldrig läser på sin fritid i samtliga åldersintervall med 4–8 procentenheter. Andra vanliga medieaktiviteter är att titta på klipp på t.ex. YouTube och lyssna på musik.

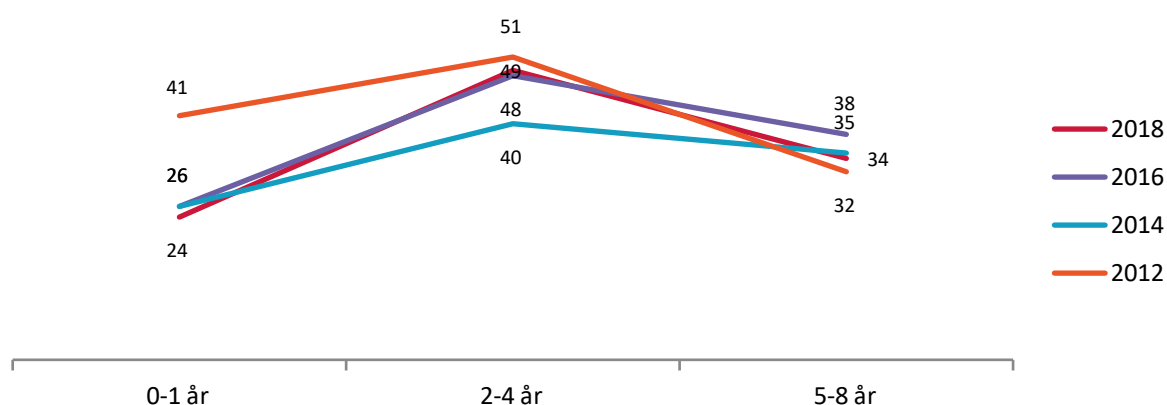
Några märkbara könsskillnader finns inte i de båda yngre åldersintervallen. I åldersgruppen 5–8 lyssnar flickorna något oftare än pojkarna på musik. Pojkarna spelar istället något oftare än flickorna spel på surfplatta och betydligt oftare på dator/konsol: 52 % av pojkarna spelar spel på dator/konsol en gång i veckan eller oftare jämfört med 18 % av flickorna. Detta är en ökning av könsskillnaden med nio procentenheter sedan 2016. Det dagliga tv-tittandet minskar sedan 2016 i samtliga åldersgrupper. Minskningen är relativt svag i de båda yngre åldersgrupperna, men tydlig bland de äldre: från 61 % 2016 till 53 % 2018.

Viss medieanvändning minskar bland de yngsta

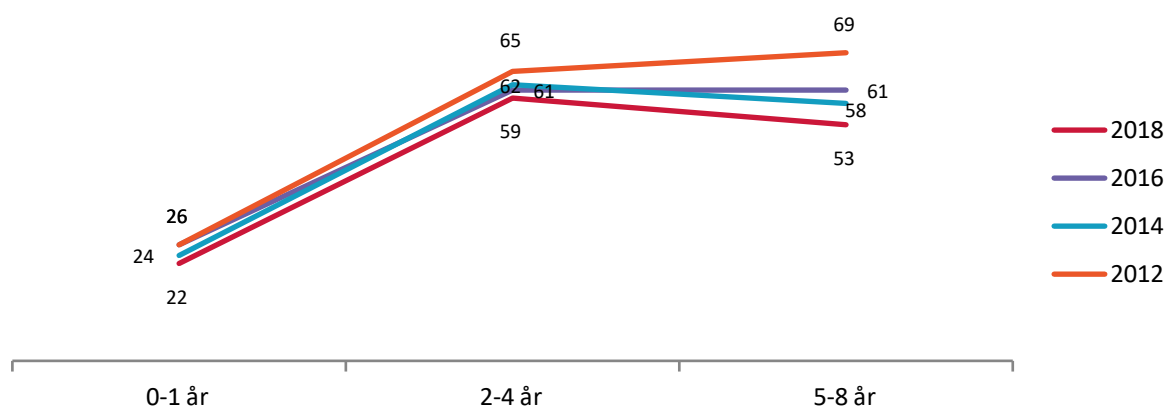
Generellt har medieanvändningen ökat i varje ny Ungar & medier-undersökning som gjorts sedan starten. Det finns emellertid två undantag: både läsning av böcker och tidningar och tittandet på filmer och tv-program har minskat under en längre tid. När det gäller de yngsta, 0–1-åringarna, har det aldrig tidigare varit så små andelar av de yngsta som dagligen läser böcker och tidningar, spelar spel på surfplatta eller dator/konsol, tittar på filmer eller tv-program eller filmklipp på t.ex. YouTube.

Läser böcker och tidningar varje dag, 0–8 år 2012–2018 (%)

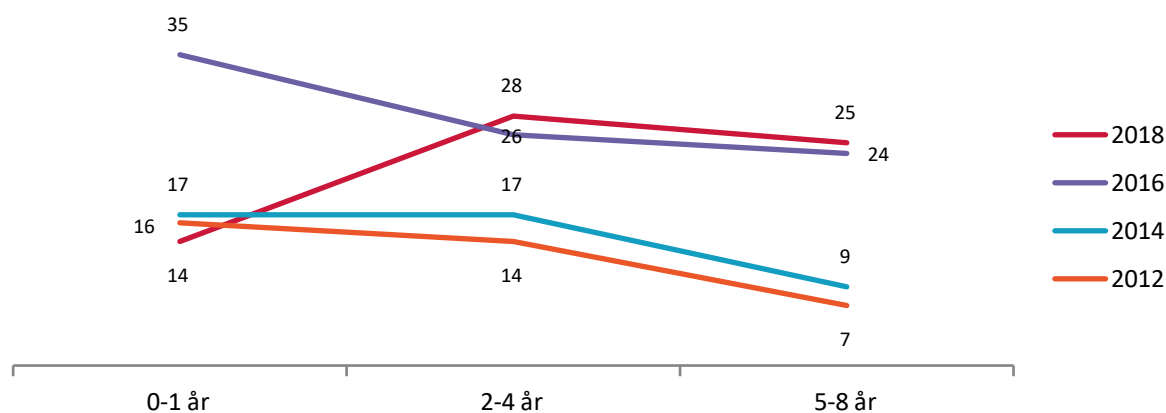
Den dagliga läsningen har minskat kraftigt bland de yngsta sedan 2012, medan skillnaderna i de båda äldre åldersintervallen inte är så stora.

Tittar på film eller tv-program varje dag, 0–8 år. 2012–2018 (%)

Att titta på filmer och tv-program har generellt minskat under en längre tid. Det dagliga tittandet når i mätningen 2018 de lägsta nivåerna sedan den första Ungar & medier-undersökningen 2005. Det gäller samtliga åldersgrupper.

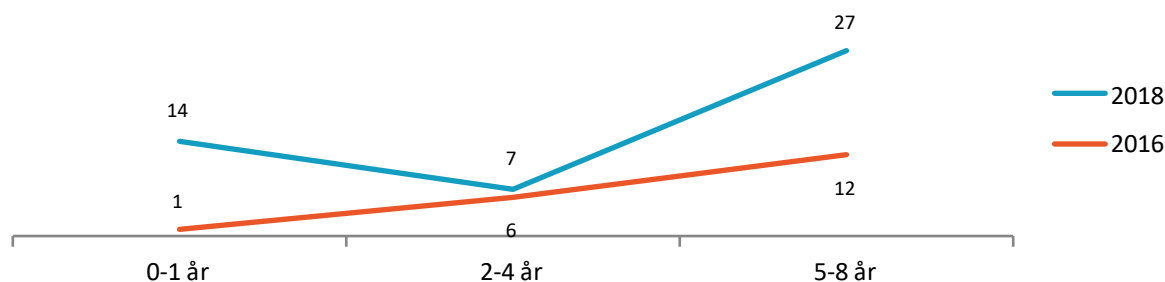
Tittar på filmklipp på t.ex. YouTube varje dag, 0–8 år. 2012–2018 (%)

Även att titta på filmklipp har nått sin lägsta nivå någonsin bland de yngsta, en kraftig minskning med 21 procentenheter sedan 2016. I de båda äldre åldersintervallen tittar fler barn än någonsin dagligen på klipp.

Mobilspelandet ökar bland de yngsta

Spelar spel på mobil varje dag, 0–8 år. 2016–2018 (%)

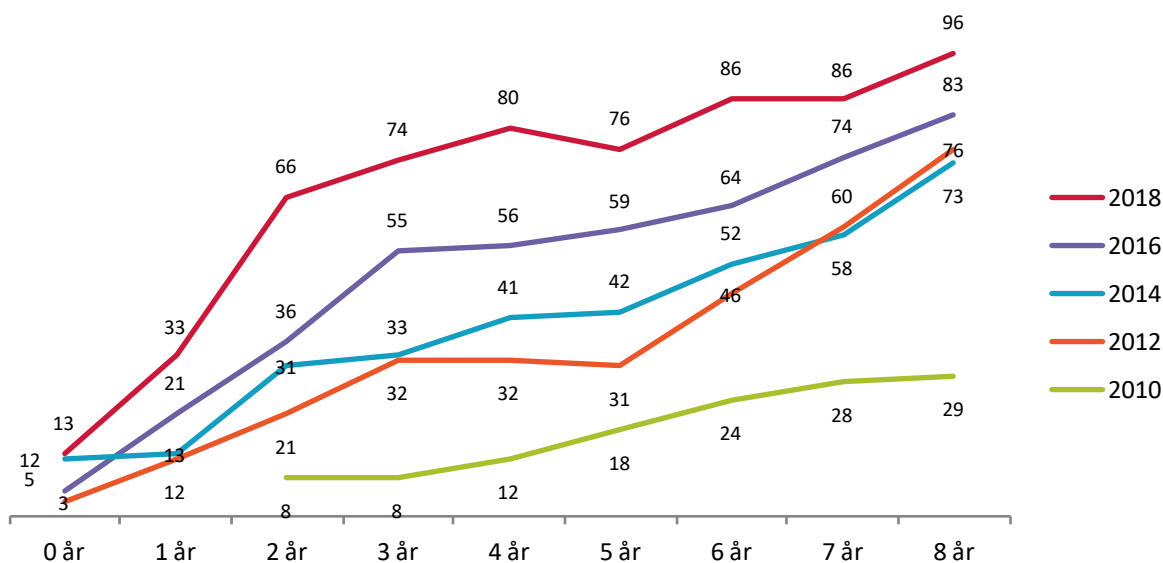
Den enda medieaktivitet där den dagliga användningen bland de yngsta entydigt ökat, är spelande på mobilen. Tyvärr saknas mått på detta före 2016. Ökningen av mobilspelande är dock kraftig både bland de yngsta och de äldsta, men marginell bland 2–4-åringarna.

Internetanvändningen ökar bland alla

Att använda internet är idag en förutsättning för många andra former av medieanvändning. Det linjära tv-tittandet ersätts i allt större utsträckning av strömmad tv via nätet, musiklyssnandet sker allt mer uppkopplat etc. Vad som för inte så länge sedan var en väldigt tydlig process och därmed medieaktivitet: att koppla upp sig till internet via modem eller liknande, är idag helt automatiserat och mer eller mindre osynligt för användaren. Frågan om internetanvändning mäter således sedan några år tillbaka snarare uppfattningen om att internet används än att man faktiskt gör det.

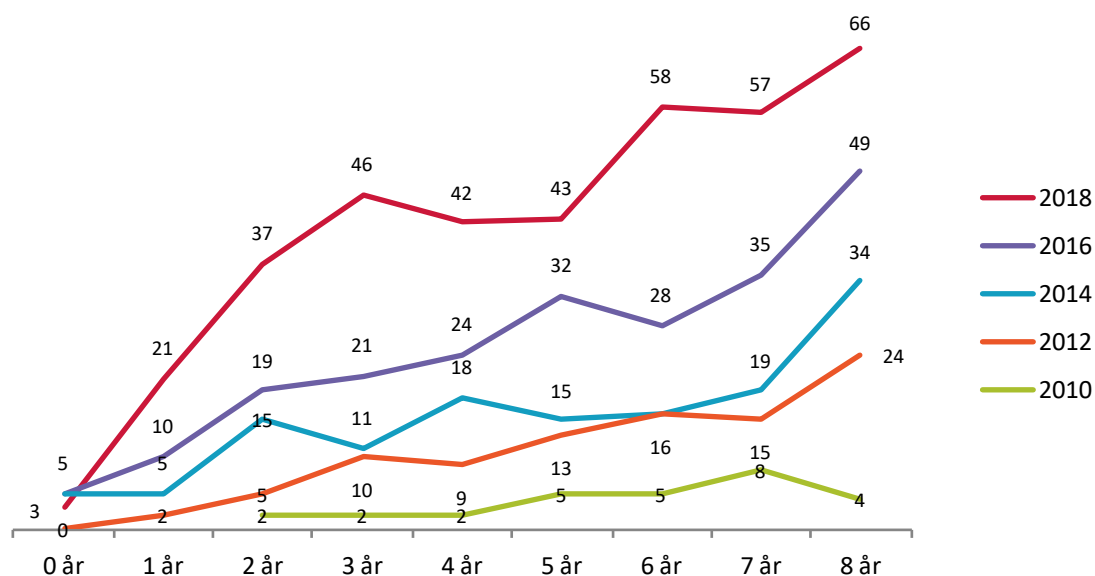
Om man ser till barn som över huvud taget använder internet, oavsett hur ofta, visar det sig att 54 % av 1-åringarna (2016: 30 %) och 75 % (2016: 48 %) av 2-åringarna gör detta. Från 4 års ålder har 95 % av barnen använt internet någon gång. Givetvis innebär inte detta att små barn själva sitter och surfar i någon större utsträckning, utan är till stor del resultatet av att linjärt tv-tittande ersatts av strömmad film och tv över internet.

Använder internet några gånger i veckan eller oftare, 0–8 år. 2010–2018 (%)

Diagrammet ovan visar internetanvändning några gånger i veckan eller oftare år 2010, 2012, 2014, 2016 och 2018. Även om det har fluktuerat något under årens lopp är tendensen tydlig: andelen barn som använder internet några gånger i veckan eller oftare ökar i samtliga åldrar. Mellan åren 2010 och 2018 ökade internetanvändning några gånger i veckan eller oftare bland 2-åringar från 8 % till 66 %, och bland gruppen 8-åringar från 29 % till 96 %.

Använder internet dagligen, 0–8 år. 2010–2018 (%)

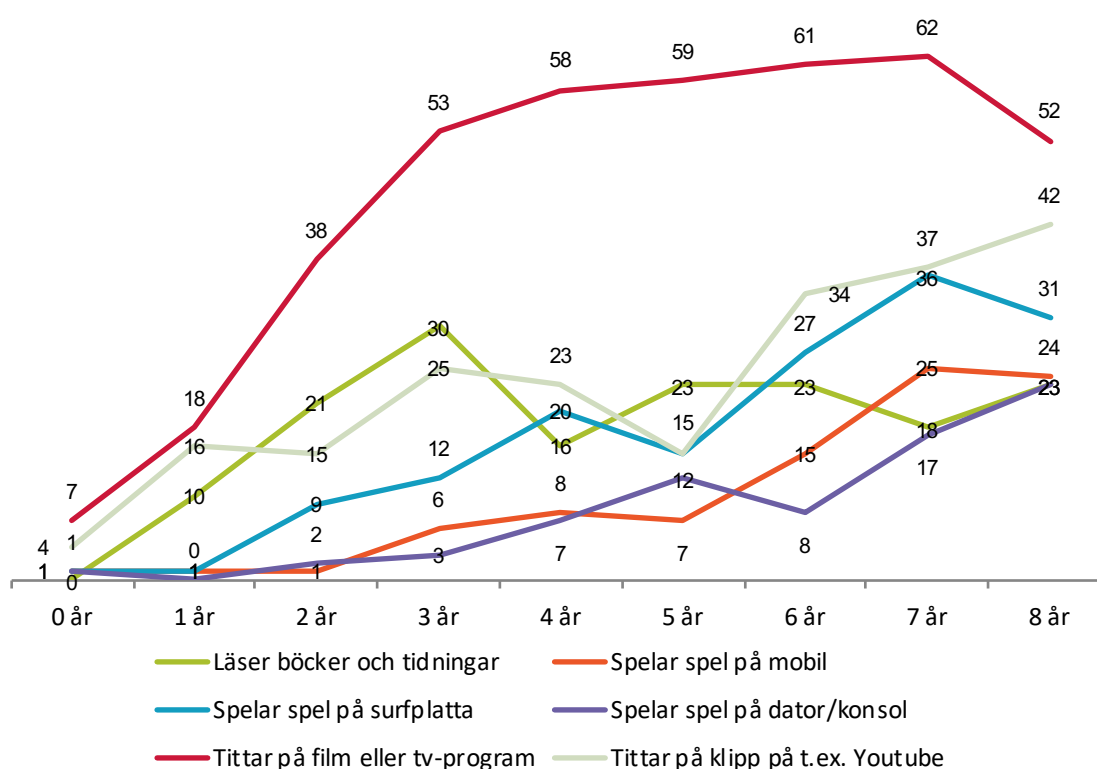

Den dagliga internetanvändningen ökar markant bland alla barn i undersökningen (utom 0-åringar). Exempelvis har daglig internetanvändning sedan 2016 ökat med 11 procentenheter bland 1-åringar, 25 procentenheter bland 3-åringar och med 30 procentenheter bland 6-åringar. Detta innebär bl.a. att internetanvändning nu är den vanligaste medieaktiviteten bland de äldsta. 2016 var både tv-tittande och läsning vanligare.

Tid ägnad åt medieanvändning

Ett annat sätt att mäta medieanvändning är hur lång tid man i regel ägnar åt detta. Som regel tillbringar äldre barn mer tid med medier än yngre.

Använder minst en timme/dag, 0–8 år. 2018 (%)

Liksom i tidigare undersökningar är att titta på filmer och tv-program den medievana som grundläggs tidigast. Även läsning av böcker och tidningar samt att titta på filmklipp på t.ex. YouTube är medieanvändning som etableras tidigt, medan det digitala spelandet tar fart först i 4–5-årsåldern.

Jämfört med 2016 minskar andelen mobilanvändare i de båda yngre åldersgrupperna med tre respektive tio procentenheter. Bland 5–8 ökar den från 34 % till 38 %. Eftersom frågan formulerades om mellan insamlingarna 2014 och 2016 går det inte att jämföra med äldre insamlingar.

Få använder medier mer än 3 timmar/dag

Det finns i samtliga åldersgrupper barn som faller inom ramen för undersökningens definition av högkonsumenter, dvs. de som använder en specifik medieform 3 timmar eller mer en vanlig dag. Begreppet högkonsument används som ett analytiskt verktyg och ska inte förstås som ett värdeomdöme. Det går att urskilja en mycket svag, men konsekvent ökning av högkonsumenter i de båda yngre åldersintervallen, medan sådan användning ökar i några avseenden och minskar i andra bland de äldsta. Det måste också påpekas att även om det finns högkonsumenter i dessa grupper, så använder 96 %–99 % dessa medier mindre än tre timmar/dag eller inte alls. Könsskillnaderna avseende tid ägnad åt medieaktiviteter är i princip obefintliga i de två yngre åldersgrupperna, men blir urskiljbara avseende spelande bland de äldsta. Det är ingen skillnad på hur mycket tid som pojkar respektive flickor ägnar åt mobilspel. Däremot spelar 34 % av pojkarna spel på surfplatta minst en timme/dag jämfört med 23 % av flickorna. Störst är skillnaden avseende dator/konsolspel: 22 % av pojkarna spelar minst en timme, jämfört med 6 % av flickorna. I övrigt är könsskillnaderna marginella eller icke-existerande.

Internetanvändningen ökar – men till vad?

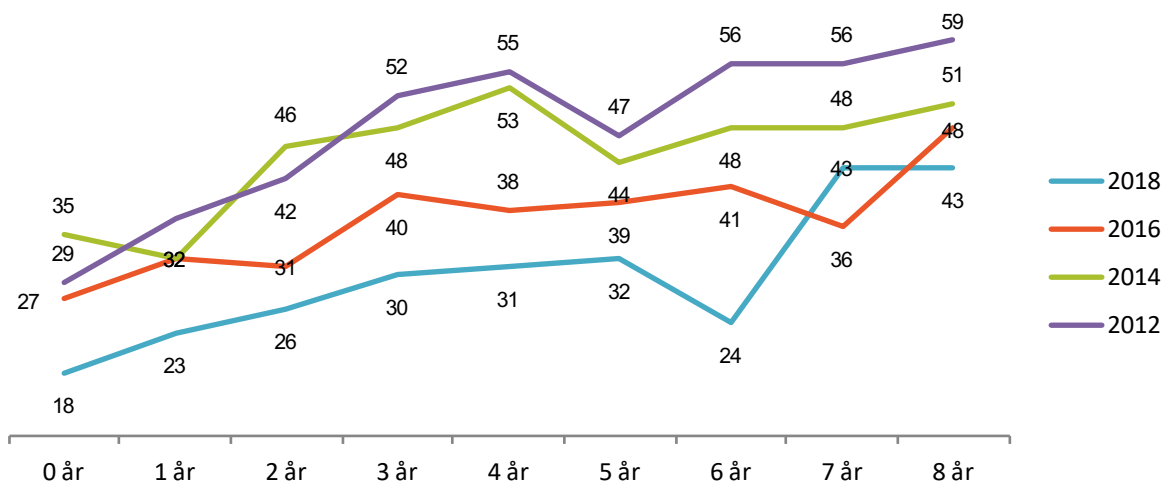
Fler barn använder internet fler timmar en vanlig dag. Andelen barn 0–1 år som använder internet mer än 1 timme/dag var 2016 6 %, nu är den 15 %. Andelen 2–4-åringar som använder internet mer än 1 timme per dag har ökat för varje mätning: från 5 % 2012 och 14 % 2014 till 20 % 2016 och dagens 43 %. Bland barn 5–8 använder nu 63 % internet mer än 1 timme per dag, nästan en fördubbling av 2016 års 36 %. Internetanvändningen ökar således bland små barn, både med avseende på hur många dagar i veckan (diagram 10 och 10 b) och hur många timmar per dag (diagram 11) internet används.

Andelen barn i åldersintervallet 5–8 som använder internet mer än 3 tim/dag har ökat från 5 % 2016 till 14 % 2018. Vad denna ökning av internettiden används till är dock oklart, eftersom inga internetrelaterade aktiviteter har ökat mer än en procent. Som tidigare påpekats, kan förklaringen möjligen vara övergången från linjärt tittande till internetströmmad tv.

Föräldrar upplever ett större behov av information om barns medieanvändning

Får du den information och vägledning som du behöver när det gäller barns och ungas medieanvändning? 0–8 år. 2012–2018 (%)

Andelar "ja, tillräckligt" och "ja, nästan tillräckligt", 2012–2018

Andelen föräldrar som anser sig få tillräckligt med information och vägledning kring barns medieanvändning tenderar att minska sedan 2012. Detta gäller föräldrar till barn i alla åldrar (undantaget 7-åringar där fler säger sig vara väl informerade än 2016, dock färre än 2012 och 2014). Det finns inga tecken på att information och vägledning om barns medieanvändning blivit mer svåråtkomlig under de år som undersökts. Tvärtom finns det idag allt fler som uttalar sig om för- och nackdelar på området. Däremot är budskapen splittrade: det finns å ena sidan en försvarlig del alarmism om barns medieanvändning och å den andra en hel del okritisk "digital evangelism". I och med barnens ökade internetanvändning kan föräldrar också uppleva att detta allt större område är något de borde veta mer om. Inte minst har den mediala debatten om barns skärmtid tveklöst blivit mer omfattande under de senaste åren, vilket aktualiserar behovet av att vara informerad i frågan.

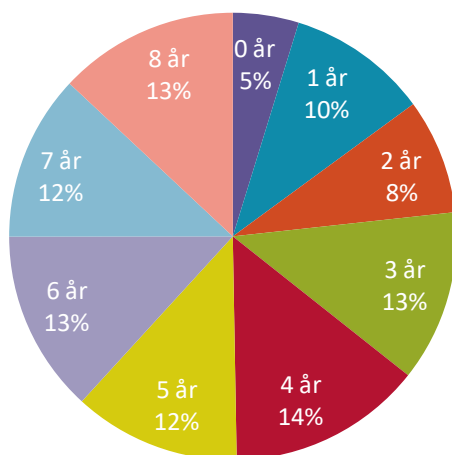
RESULTATREDOVISNING

1. Är barnet en pojke eller flicka? (%)

Ålder	Pojkar	Flickor
0–1 år	49 %	51 %
2–4 år	52 %	48 %
5–8 år	52 %	48 %

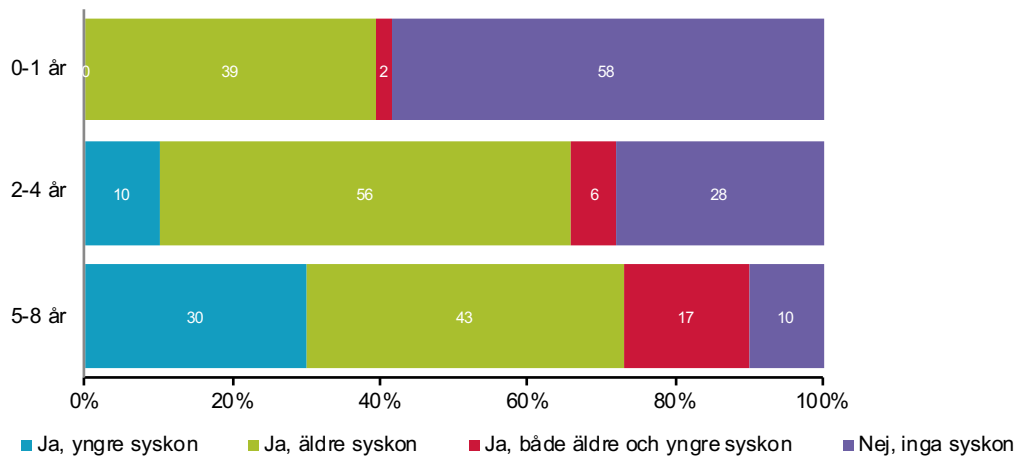
Tabell 1 beskriver könsfördelningen bland de barn vars vårdnadshavare svarat på enkäten. Könsfördelningen är i det närmaste jämn i alla de tre åldersgrupperna.

2. Hur mycket fyller barnet i år? (%)

Med undantag för den låga andelen 0-åringar är åldersfördelningen relativt jämn.

3. Har barnet syskon? (%)

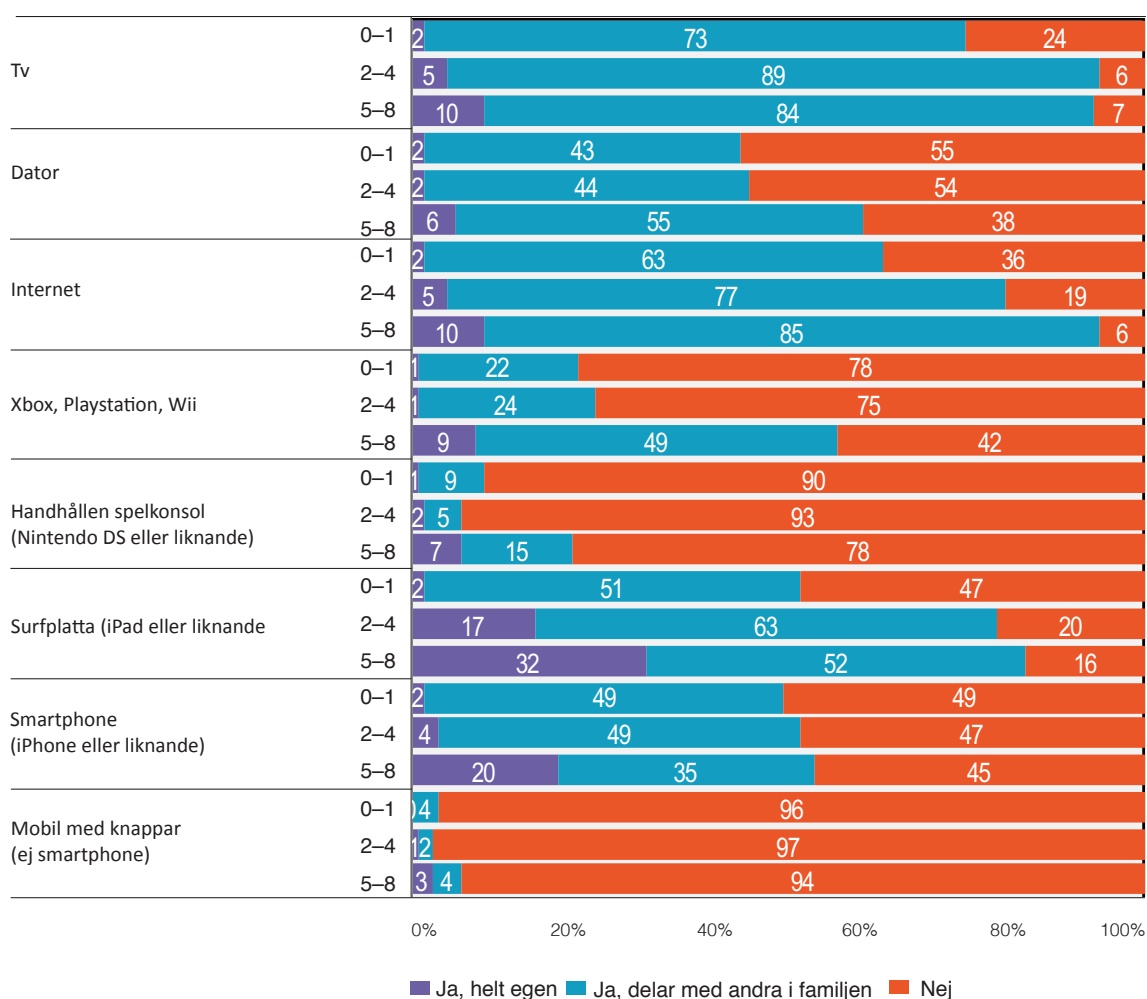

Förekomst av äldre syskon har betydelse för medieanvändningen, särskilt bland yngre barn. Äldre syskon introducerar de yngre till medier och medieanvändning utgör också en umgängesform mellan syskon. Förekomsten av syskon skiljer sig åt mellan åldersgrupperna. En majoritet (58 %) av 0–1-åringarna har inga syskon, en majoritet (56 %) av 2–4-åringarna har äldre syskon och motsvarande andel hos 5–8-åringarna är 43 %. I rapporten används begreppet ”ensambarn” för att beteckna de barn som inte har några syskon. Begreppet är därmed synonymt med ”endabarn”.

Syskonvariabeln har använts i samtliga analyser i föreliggande rapport. Syskonstatus nämns om det föreligger skillnader mellan barngrupper avseende detta i de olika analyserna. Om syskonstatus ej nämns, återfinns inga skillnader. Bland de allra yngsta, 0–1-åringarna, är det av naturliga skäl mycket få som har yngre syskon, varför denna grupp uteslutits ur analyserna.

4. Har barnet tillgång till något av följande i hemmet? (%)

Diagrammet visar att det egna innehavet av medieteknik stiger märkbart när barnen når 5–8-årsåldern, något som även iakttagits i tidigare undersökningar. Surfplattan står för den högsta andelen eget innehav bland 5–8-åringar, och andelen är densamma som 2016 (32 %). I tidigare undersökningar har innehav och tillgång till teknik generellt ökat mellan mätningarna, en trend som, med något undantag, nu är bruten. Innehavet av handhållna spelkonsoler fortsätter att minska (från 20 % 2014 till 9 % 2016 och nu 7 %) bland 5–8, vilket troligen beror på att den typen av digitalt spelande flyttats över från konsoler till smarta mobiler. Datorinnehavet 2018 är ungefärligen detsamma som 2016 i samtliga åldersintervall. Däremot fortsätter tillgången till datorer, dvs. att dela en tillsammans med andra i familjen, att minska. Sedan 2016 har tillgången minskat med 9–11 procentenheter och sedan 2014 med 21–23 procentenheter beroende på åldersgrupp. Tillgången till smarta mobiltelefoner som ökade markant i samtliga åldersgrupper 2014–2016 har avstannat. Bland 5–8 har eget innehav av smarta telefoner visserligen ökat från 16 % 2016 till 20 % 2018, men i de båda yngre åldersintervallen har tillgången till sådana faktiskt minskat med några procentenheter. Tillgången till mobiltelefon med knappar, det vill säga en något äldre typ av mobiltelefon, fortsätter att minska. Andelen barn som har en egen tv har minskat med enstaka procentenheter.

I de båda lägre åldersintervallen finns inga tydliga könsskillnader avseende innehav och tillgång. Bland 5–8 har pojkar både oftare en egen spelkonsol (pojkar 13 %, flickor 4 %) och delar i högre utsträckning en sådan med övriga familjen (pojkar: 70 %, flickor 44 %). I övrigt är könsskillnaderna små eller obefintliga.

Barn utan syskon har något oftare egen medieteknik än de med syskon, medan barn med stora syskon oftare delar apparater med andra familjemedlemmar.

5. Hur ofta brukar barnet göra följande på fritiden: (%)

Där det helt saknas uppgifter i diagrammet ovan har frågorna inte ställts till de två yngsta åldersgrupperna. Diagrammet visar att de vanligaste dagliga medieaktiviteterna är att titta på filmer och tv-program tätt följt av att läsa böcker och tidningar. Bland de allra yngsta är det till och med något vanligare att läsa böcker eller tidningar. Liksom i tidigare undersökningar är daglig läsning vanligast när barnen är 2–4 år, sedan avtar den med stigande ålder, ända fram till 18-årsåldern. Jämfört med 2016 ökar andelarna som aldrig läser i samtliga åldersintervall med 4–8 procentenheter. Andra vanliga medieaktiviteter är att titta på klipp på t.ex. YouTube och lyssna på musik.

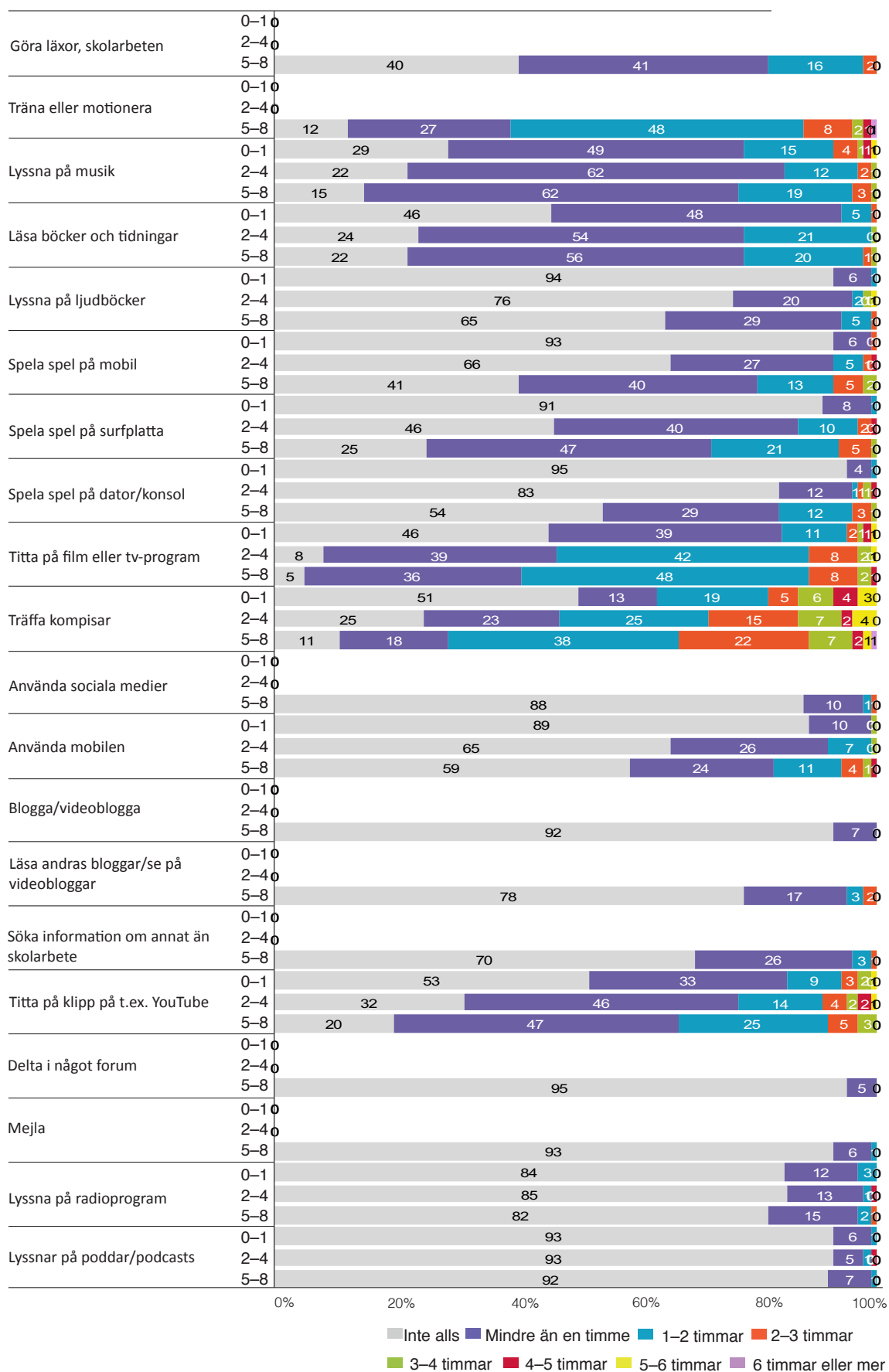
Om man jämför med äldre barn (som avhandlas i rapporten *Ungar & medier 2019*) visar det sig liksom i tidigare undersökningar att barn aldrig tittar på film eller tv-program så ofta som mellan 2 och 4 års ålder (59 % dagliga tittare). Sedan sjunker det dagliga tittandet stadigt till åldersintervallet 17–18 år (37 %). Äldre barn tittar visserligen på tv längre tid än yngre, men att titta på tv som daglig ritual är alltså vanligast bland de små barnen. Jämfört med 2016 minskar det dagliga tv-tittandet något i de yngre åldersgrupperna och något mer, med åtta procentenheter, hos 5–8.

Användningen av sociala medier bland 5–8 är fortsatt låg, 11 %, en ökning med två procentenheter sedan 2016. Nya frågor i årets undersökning gäller lyssnande: på ljudböcker, radio och podcasts. Medan podcasts är synnerligen ovanligt och mer än tre fjärdedelar aldrig lyssnar på radio är ljudböcker något mer förekommande. Även om dagligt lyssnande är sällsynt, lyssnar mer än varannan 5–8-åring på sådana.

Några märkbara könsskillnader finns inte i de båda yngre åldersintervallen. I åldersgruppen 5–8 lyssnar flickorna något oftare än pojkarna på musik. Pojkarna spelar istället något oftare än flickorna spel på surfplatta och betydligt oftare på dator/konsol: 52 % av pojkarna spelar spel på dator/konsol en gång i veckan eller oftare jämfört med 18 % av flickorna. Detta är en ökning av könsskillnaden med nio procentenheter sedan 2016

Bland de allra yngsta är det en större andel barn med storasyskon, 29 % som tittar på filmer och tv-program dagligen än bland dem utan syskon, 18 %. Barn 2–4 år med äldre syskon spelar något oftare spel på surfplatta. Större andelar 5–8-åringar med storasyskon spelar spel både på surfplatta och dator/konsol några gånger i veckan eller oftare än bland dem som saknar syskon eller har småsyskon. Avseende spelande finns det således en tydlig effekt av syskonstatus: barn med storasyskon spelar oftare.

6. Om du tänker på en vanlig dag, ungefär hur länge brukar barnet på sin fritid... (%)

Diagrammet visar att det i samtliga åldersgrupper finns barn som faller inom ramen för undersökningens definition av högkonsumenter, dvs. de som använder en specifik medieform 3 timmar eller mer en vanlig dag. Begreppet högkonsument används som ett analytiskt verktyg och ska inte förstås som ett värdeomdöme. Bland tonåringar är tre timmars daglig användning av t.ex. mobilen eller internet inget ovanligt, utan något som en klar majoritet sysslar med. Däremot är högkonsumenter fortfarande ovanliga bland de barn som avhandlas i föreliggande rapport.

I åldersintervallet 0–1 år är 2 % högkonsumenter av både filmer och tv-program (2016: 1 %) samt videoklipp på internet (mättes ej 2016). Inga andra medier används mer än 3 timmar/dag i denna grupp.

Bland 2–4-åringarna finns högkonsumenter av filmer och tv-program (3 %, 2016: 1 %), dator/konsolspel (2 %, 2016: 0 %), mobilspel (1 %, 2016: 0 %), spel på surfplatta (1 %, 2016: 0 %), mobilen (1 %, 2016: 0 %) samt videoklipp på internet (4 %, mättes ej 2016).

Bland 5–8-åringarna finns högkonsumenter av filmer och tv-program (3 %, 2016: 2 %), dator/konsolspel (1 %, 2016: 1 %), mobilspel (1 %, 2016: 1 %), spel på surfplatta (1 %, 2016: 2 %), mobilen (2 %, 2016: 1 %) samt videoklipp på internet (2 %, mättes ej 2016).

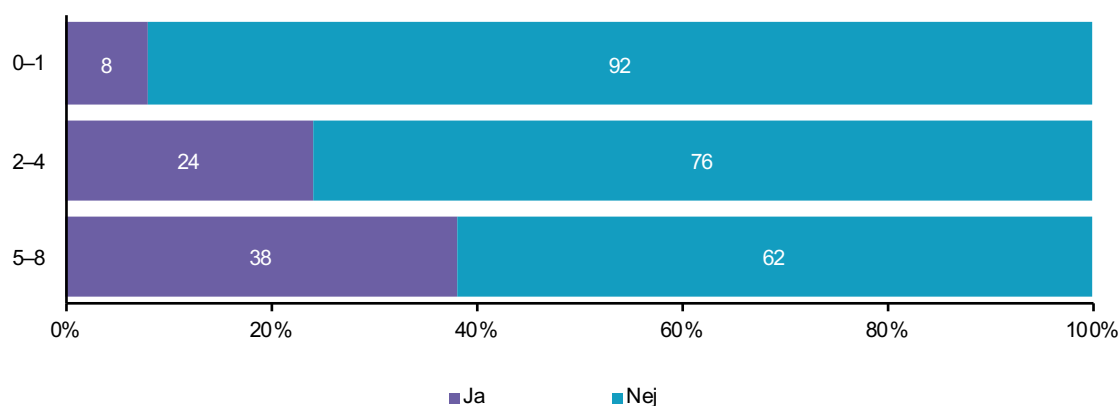
Det går alltså att urskilja en mycket svag, men konsekvent ökning av andelen barn som använder medier mer än tre timmar/dag i de båda yngre åldersintervallen, medan sådan användning ökar i några avseenden och minskar i andra bland de äldsta. Det måste också påpekas att även om det finns högkonsumenter i dessa grupper, så använder 96 %–99 % dessa medier mindre än tre timmar/dag eller inte alls.

Medieanvändningen ökar generellt med stigande ålder, men ökningen i dessa åldersgrupper sker främst genom att allt fler använder medier, men mindre än tre timmar/dag.

Könsskillnaderna avseende tid ägnad åt medieaktiviteter är i princip obefintliga i de två yngre åldersgrupperna, men blir urskiljbara avseende spelande bland de äldsta. Det är ingen skillnad på hur mycket tid pojkar respektive flickor ägnar åt mobilspel. Däremot spelar 34 % av pojkarna spel på surfplatta minst en timme/dag jämfört med 23 % av flickorna. Störst är skillnaden avseende dator/konsolspel: 22 % av pojkarna spelar minst en timme, jämfört med 6 % av flickorna. I övrigt är könsskillnaderna marginella eller icke-existerande.

När det gäller syskonstatus kan samma tendenser iaktas när det gäller tid som avseende frekvensen av medieanvändning. Bland 0–1 tittar 25 % av barnen med storasyskon på filmer och tv-program mer än 1 timme/dag. Motsvarande andel bland barn utan syskon är 10 %. Bland 5–8 spelar större andelar barn med storasyskon spel på både surfplatta och dator/konsol än i de båda andra grupperna. Förutom dessa skillnader förefaller inte syskon påverka hur lång tid barnen ägnar de olika medieaktiviteterna i någon nämnvärd utsträckning.

7. Använder barnet mobiltelefon? (%)

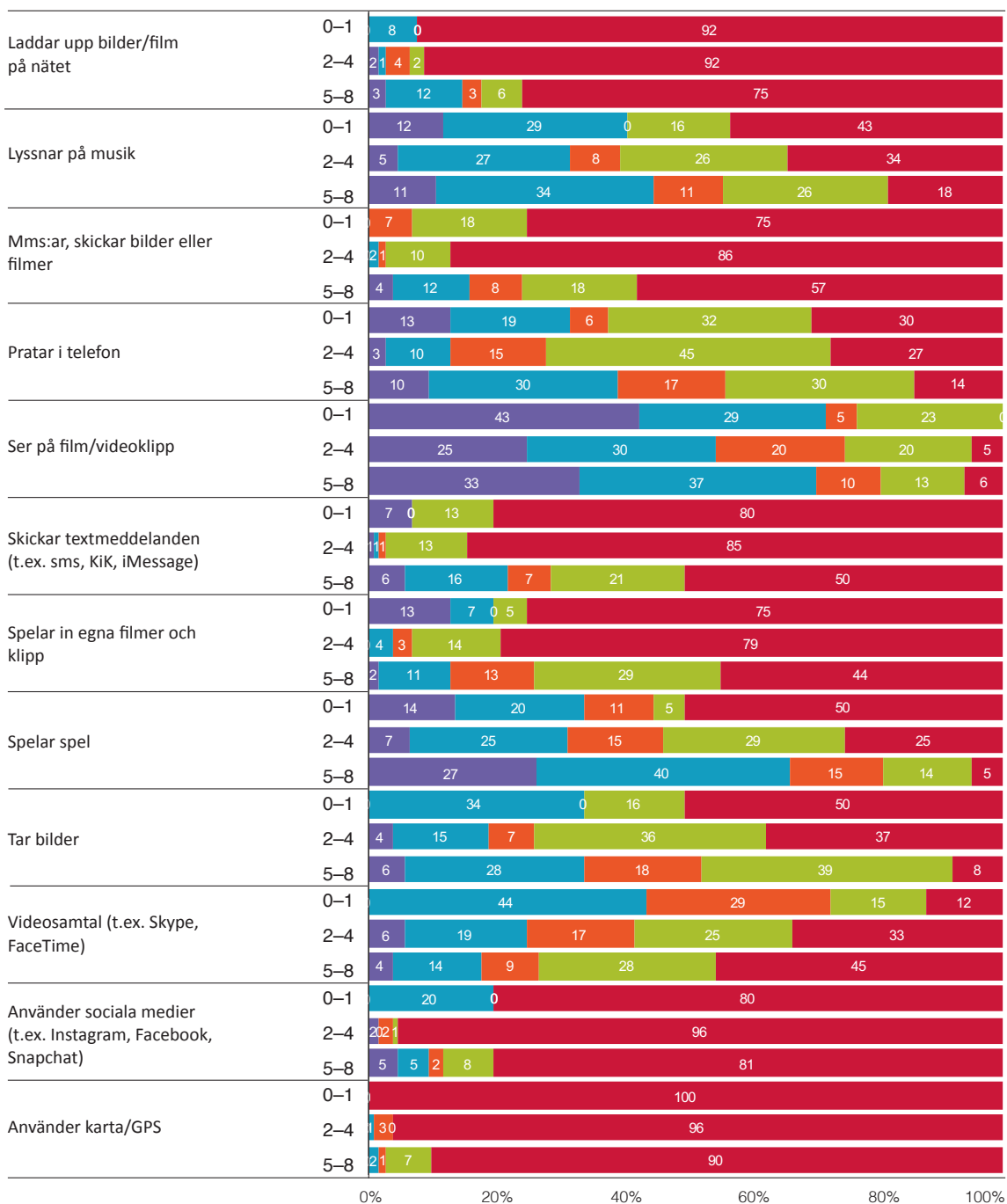

Att ha tillgång till teknik är inte synonymt med att använda tekniken ifråga. Andelarna av barnen som använder mobiltelefon är mindre än de som har tillgång, men det är ändå förhållandevis stora andelar som använder tekniken. Detta gäller både pojkar och flickor. Bland de allra minsta, 0–1, använder 8 % mobiltelefon och bland de äldre barnen är det nästan fyra av tio som använder mobiltelefon. Jämfört med 2016 minskar andelen mobilanvändare i de båda yngre åldersgrupperna med tre respektive tio procentenheter. Bland 5–8 ökar den från 34 % till 38 %. Eftersom frågan formulerades om mellan insamlingarna 2014 och 2016 går det inte att jämföra med äldre insamlingar.

I de två yngsta åldersintervallen föreligger inga könsskillnader, medan det bland 5–8 är vanligare att flickor använder mobiltelefoner än att pojkar gör det (flickor 46 %, pojkar: 34 %). En sådan könsskillnad har inte iakttagits i tidigare undersökningar och går inte att förklara utifrån föreliggande data.

8. Hur ofta gör barnet följande på mobiltelefonen? (%)

Svara med ett kryss på varje rad

■ Varje dag ■ Några gånger i veckan ■ En gång i veckan ■ Mer sällan ■ Aldrig

De barn som använder mobiltelefon använder den främst för att titta på film/videoklipp, lyssna på musik, spela spel och ta bilder. Att skicka textmeddelanden är ovanligt innan 5 års ålder, vilket är naturligt eftersom det kräver skrivkunnighet. Notervärt är också att även om dagliga videosamtal blir vanligare med stigande ålder, så är videosamtal generellt vanligare bland 0–1-åringar och avtar sedan ju äldre barnen blir. Ett rimligt antagande är att det gäller föräldrar som befinner sig på annan plats, eller andra släktingar som visar upp sig för barnen i mobilen. När barnen sedan blir äldre minskar videosamtalen till förmån för röstsamtal, då barnet känner igen föräldern på rösten. Det är ändå förvånansvärt många 0–1-åringar som uppges tala i telefonen dagligen (13 %). Resultaten rörande 0–1-åringar bör dock tas med en nypa salt, då det endast rör sig om 15 individer som använder mobil, vilket innebär den statistiska osäkerheten är stor. Med tanke på resultatet i den föregående frågan om innehav är det rimligt att anta att de barn som är yngre än 5 år, men som ändå uppgavs dela mobiltelefon med familjen, i första hand använder den till att leka med. Frågan har formulerats om sedan 2016, varför det inte går att göra detaljerade jämförelser över tid.

I de båda äldre åldersintervallerna lyssnar flickor oftare på musik, men för övrigt finns inga nämnvärda könsskillnader. Bland barn 5–8 år kan man notera att flickor i högre utsträckning tar egna bilder och spelar in egna filmer och klipp medan pojkar oftare spelar spel. Detta är i huvudsak i linje med resultaten från 2016.

I de båda yngre åldersintervallen påverkar inte syskonstatus barnens mobilanvändning. Bland de äldsta är det betydligt vanligare att barn med storasyskon använder mobilen i kommunikativa syften: de skickar textmeddelanden, spelar in egna filmer, laddar upp bilder och filmer och använder sociala medier i högre utsträckning än de andra. De spelar också spel i högre utsträckning. Det finns alltså anledning att anta att de tar efter de äldre syskonens mobilanvändning.

9. Vilka appar använder barnet oftast? (%)

Skriv max tre appar.

Denna fråga är ny i årets datainsamling, varför jämförelser över tid inte kan göras. Svartalternativen på denna fråga är öppna vilket innebär att det ofta inte går att sluta sig till vilken app som åsyftats. 22 % av 0–1-åringarna använder appar, lika stora andelar pojkar som flickor. Det rör sig här om totalt 43 individer vilket gör nedbrytning på kön vanskligt. I diagrammen nedan anges först andelen barn som använder appen ifråga av hela populationen. Inom parentes står andelen av de som använder appar.

9 b. Appar topp fem 0–1 år. (%)

0–1, samtliga	
YouTube	12 % (53 %)
Netflix	3 % (14 %)
SVT Barnkanalen	3 % (13 %)
"Bilder"	2 % (7 %)
Snapchat	1 % (6 %)

Bland de allra yngsta rör appanvändningen uteslutande bilder – rörliga eller stillbilder. "Bilder" får antas avse bildlagringsappen till Iphone och motsvarande för Android-telefoner. Sannolikt är det också bildfunktionen i Snapchat, med alla dess tillhörande filter som barnen använder, då det är svårt att tänka sig att så små barn använder appen i kommunikativa syften.

9 c. Appar topp fem 2–4 år, kön. (%)

72 % av 2–4-åringarna använder appar, 73 % av pojkarna och 71 % av flickorna.

2–4, samtliga	Pojkar	Flickor
YouTube 32 % (45 %)	YouTube 35 % (48 %)	YouTube 31 % (43 %)
SVT Barnkanalen 21 % (29 %)	SVT Barnkanalen 20 % (27 %)	SVT Barnkanalen 22 % (31 %)
Netflix 16 % (22 %)	Netflix 17 % (23 %)	Netflix 15 % (21 %)
Bolibompa 14 % (20 %)	Bolibompa 14 % (19 %)	Bolibompa 14 % (20 %)
Svt Play 6 % (9 %)	Svt Play 8 % (11 %)	Radioapan 9 % (13 %)

Även bland 2–4-åringarna dominerar appar för rörliga bilder stort, men ett par appar med spelinslag återfinns också på topp-5-listan. Bolibompa innehåller såväl spel som möjlighet att se på barnprogram och i Radioapan (egentligen två olika appar, men eftersom mycket få av respondenterna specificerat detta, behandlas dessa som en titel) kan användaren både spela och lyssna på berättelser. Könsskillnaderna är i princip obefintliga.

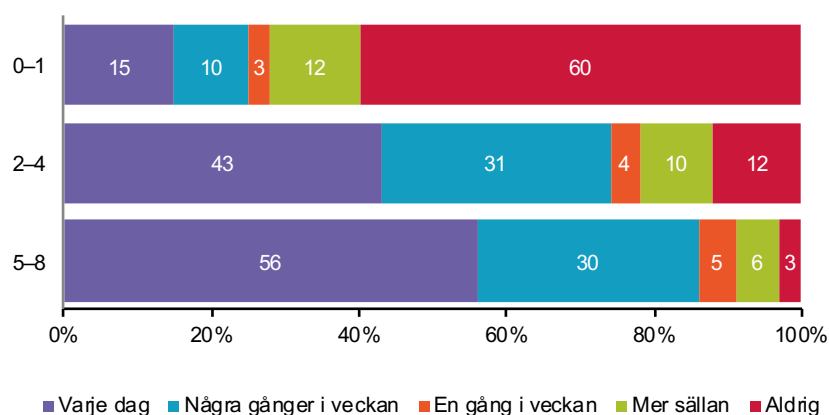
9 d. Appar topp fem 5–8 år, kön. (%)

83 % av 5–8-åringarna använder appar, 82 % av pojkarna och 84 % av flickorna.

5–8, samtliga	Pojkar	Flickor
YouTube 42 % (50 %)	YouTube 41 % (50 %)	YouTube 42 % (50 %)
SVT Barnkanalen 20 % (24 %)	Netflix 16 % (20 %)	SVT Barnkanalen 27 % (32 %)
Netflix 19 % (23 %)	SVT Barnkanalen 13 % (16 %)	Netflix 22 % (26 %)
Minecraft 7 % (9 %)	Minecraft 11 % (14 %)	Snapchat 7 % (8 %)
Roblox 5 % (6 %)	Roblox 8 % (10 %)	Viaplay 7 % (8 %)

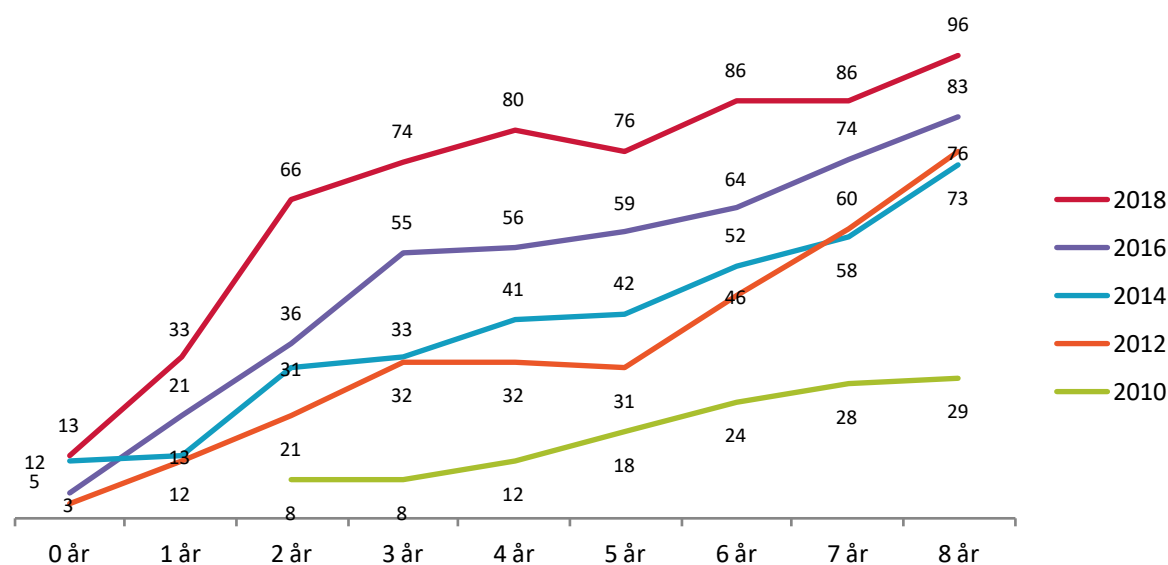
Även bland 5–8-åringarna är appar för att se filmer och videor dominerande. Barn i denna ålder – främst pojkar – har också börjat använda renodlade spelappar som Minecraft och Roblox. I denna ålder dyker också den första sociala medier-appen, Snapchat, upp som används av fler flickor än pojkar. Könsskillnaderna inskränker sig i övrigt till att pojkar oftare använder spelappar, samt att större andelar av flickorna använder både SVT barnkanalen och Netflix.

10. Ungefär hur ofta använder barnet internet på sin fritid? (%)

I tidigare datainsamlingar ingick denna fråga i samma frågebatteri som presenteras i diagram 5 i denna rapport. I årets formulär ställs den istället fristående. Detta kan ha påverkat respondenternas tolkning av frågan, varför jämförelser över tid ska göras med försiktighet. Internetanvändningen tycks öka markant i samtliga åldersgrupper. Den dagliga internetanvändningen har sedan 2016 ökat med sex procentenheter bland 0–1-åringar, 21 procentenheter bland 2–4-åringar och med 20 procentenheter bland 5–8-åringar. Detta innebär bl.a. att internetanvändning nu är den vanligaste medieaktiviteten bland de äldsta. 2016 var både tv-tittande och läsning vanligare.

10 b. Använder internet några gånger i veckan eller oftare, 0–8 år. 2010–2018 (%)

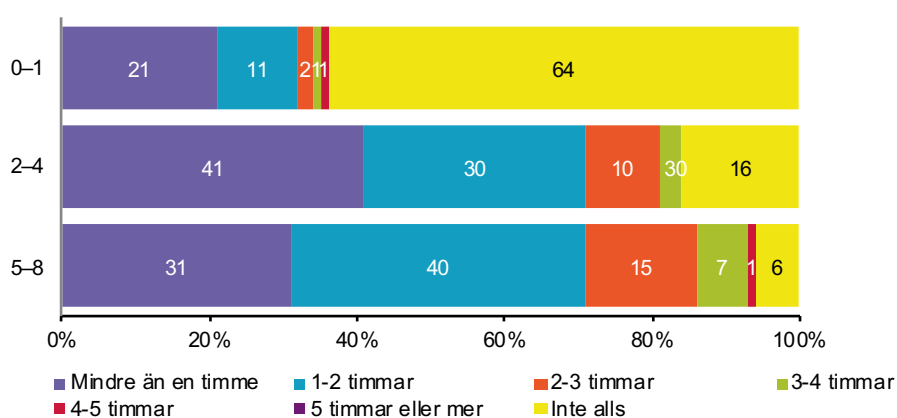

Diagrammet visar internetanvändning några gånger i veckan eller oftare år 2010, 2012, 2014, 2016 och 2018. Även om det har fluktuerat något under årens lopp är tendensen tydlig:

andelen barn som använder internet några gånger i veckan eller oftare ökar påtagligt i samtliga åldrar. Mellan åren 2010 och 2018 ökade internetanvändning några gånger i veckan eller oftare bland 2-åringar från 8 % till 66 %, och bland gruppen 8-åringar från 29 % till 96 %.

Om man ser till barn som över huvud taget använder internet, oavsett hur ofta, visar det sig att 54 % av 1-åringarna (2016: 30 %) och 75 % (2016: 48 %) av 2-åringarna gör detta. Från 4 års ålder har 95 % av barnen använt internet någon gång. Givetvis innebär inte detta att små barn själva sitter och surfar i någon större utsträckning, utan är till stor del resultatet av att linjärt tv-tittande ersatts av strömmad tv över internet.

11. Om du tänker på en vanlig dag, ungefär hur länge brukar barnet använda internet på sin fritid? (%)

Även denna fråga ingick i tidigare datainsamlingar i ett frågebatteri, det som presenteras i diagram 6 i denna rapport. I årets formulär ställs den istället fristående, vilket alltså kan ha påverkat respondenternas tolkning av frågan, varför jämförelser över tid ska göras med försiktighet.

Fler barn använder internet fler timmar en vanlig dag. Andelen barn 0–1 år som använder internet mer än 1 timme/dag var 2016 6 %, nu är den 15 %. Andelen 2–4-åringar som använder internet mer än 1 timme per dag har ökat för varje mätning: från 5 % 2012 och 14 % 2014 till 20 % 2016 och dagens 43 %. Bland barn 5–8 använder nu 63 % internet mer än 1 timme per dag, nästan en fördubbling jämfört med 2016 års 36 %. Internetanvändningen ökar således bland småbarn, både med avseende på hur många dagar i veckan (diagram 10 och 10 b) och hur många timmar per dag (diagram 11) internet används.

Andelen barn i åldersintervallet 5–8 som använder internet mer än 3 tim/dag har ökat från 4 % 2016 till 8 % 2018. Vad denna ökning av internettiden används till är dock oklart, eftersom inga internetavhängiga aktiviteter har ökat mer än en procent. Som det påpekades i den inledande sammanfattningen till denna rapport gäller ju frågan om internetanvändning sedan några år tillbaka mer *uppfattningen* om att internet används än att man *faktiskt* gör det.

12. Vilka datorspel/tv-spel/mobilspel/spel för surfplatta brukar barnet spela?

Skriv tre spel.

Svarsalternativen på denna fråga är öppna vilket innebär att det ofta inte går att sluta sig till vilken titel som åsyftats när respondenterna nämnt spel som finns i en mängd olika versioner. I dessa fall har samtliga versioner slagits ihop till en kategori. Detta gäller kategorierna *Pippi Långstrump*, *Bamse*, *Radioapan* och *Super Mario*. I andra fall har man angivit spelgenrer, t.ex. pusselspel och pedagogiska spel, snarare än specifika titlar. En tredje variant är att föräldrarna namngivit en spelproducent i stället för en specifik speltitel, detta gäller *Toca Boca*, *Legospel* samt *Bolibompa*.

Endast 4 % (9 individer) av föräldrarna till barn 0–1 år har angett att barnen spelar spel. Inget av de angivna spelen spelas av mer än 3 individer, varför en redovisning av dessa titlar blir statistiskt irrelevant. Det finns dock flera olika mått på barns spelande i denna undersökning, och uppenbarligen tolkas frågor olika. I diagram 5 har föräldrarna uppgett att 9 % av 0–1-åringarna spelar spel på surfplatta, 7 % spel på mobil och 5 % dator/konsolspel. Det kan dock konstateras att spelandet i denna åldersgrupp tycks minska: 2014 spelade 26 %, 2016 13 % och nu alltså endast 4 %.

12 b. Datorspel/tv-spel/mobilspel/spel för surfplatta topp-fem 2–4 år, kön (%)

50 % av 2–4-åringarna spelar spel, 49 % av pojkarna och 50 % av flickorna. Även i åldersintervallet 2–4 år minskar andelen som spelar: 2014 spelade 63 %, 2016 56 % och nu alltså 50 %. Tabellerna nedan anges först andelen barn som spelar spelet ifråga av hela populationen. Inom parentes står andelen av de som spelar spel.

2–4, samtliga	Pojkar	Flickor
Bolibompa 11 % (21 %)	Bolibompa 10 % (20 %)	Bolibompa 11 % (22 %)
Radioapan 9 % (17 %)	”Legospel” 7 % (15 %)	Radioapan 9 % (17 %)
Pusselspel 6 % (12 %)	Radioapan 7 % (14 %)	Pippi Långstrump 7 % (13 %)
Legospel 6 % (11 %)	Pusselspel 6 % (12 %)	Pusselspel 6 % (11 %)
Pippi Långstrump 4 % (7 %)	Toca Boca 5 % (11 %)	Bamse 4 % (7 %)

Redan i denna åldersgrupp börjar det uppträda skillnader mellan pojkar och flickor i valet av spel: pojkar spelar Lego-spelen i betydligt högre utsträckning än vad flickor gör, medan flickor oftare spelar *Pippi Långstrump*. Det är på datorspelsområdet som skillnader i pojkars och flickors medieanvändning uppträder allra tidigast. Å andra sidan kan man notera att *Bolibompa*, *Radioapan* och pusselspel kommer högt på både pojkarnas och flickornas lista.

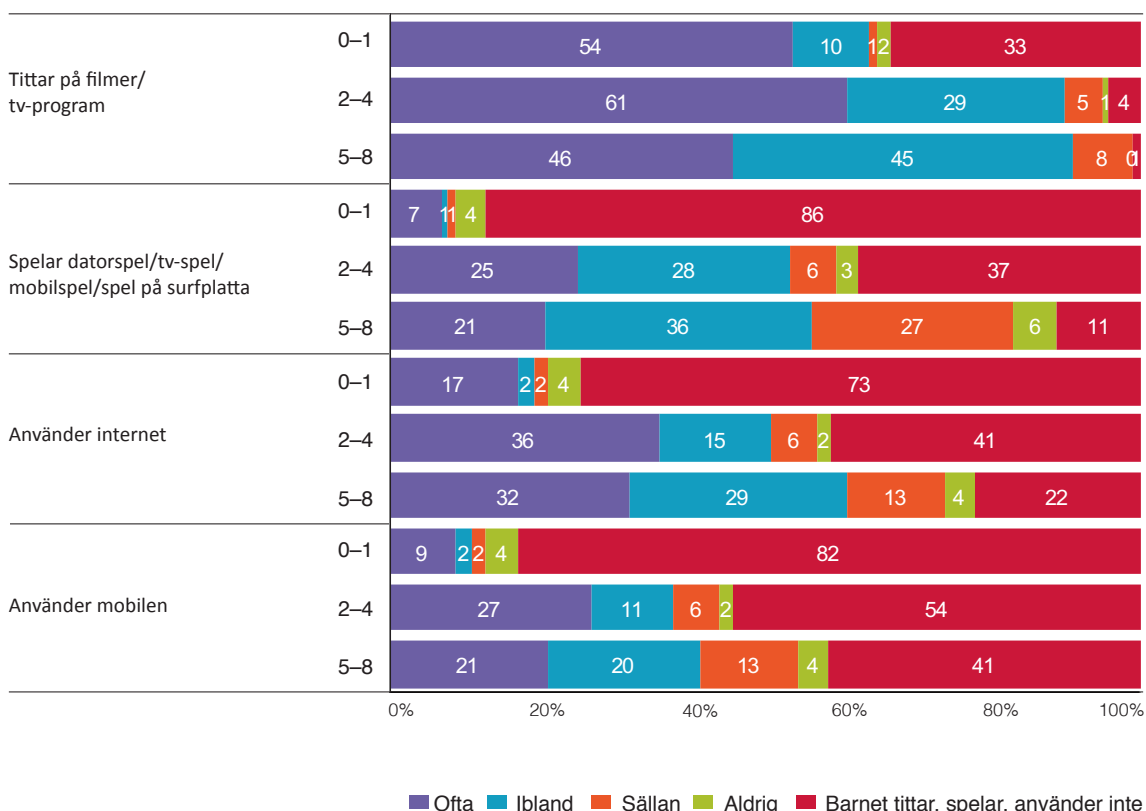
12 c. Datorspel/tv-spel/mobilspel/spel för surfplatta topp-fem 5–8 år, kön (%)

79 % av 5–8 år spelar spel, 83 % av pojkarna och 74 % av flickorna. Även i åldersintervallet 5–8 minskar spelandet jämfört med tidigare år, även om minskningen är mindre än bland de yngsta. 2014 spelade 85 % av denna åldersgrupp, 2016 83 % och 2018 alltså 79 %. I detta åldersintervall är det vanligare att pojkar spelar än att flickor gör det och minskningen är ungefär densamma för båda könen.

5–8, samtliga	Pojkar	Flickor
Minecraft 17 % (22 %)	Minecraft 22 % (27 %)	Minecraft 13 % (17 %)
Roblox 8 % (10 %)	Roblox 11 % (13 %)	Subway Surfers 7 % (9 %)
Fortnite 6 % (7 %)	Fortnite 10 % (12 %)	Radioapan 6 % (8 %)
Subway Surfers 6 % (7 %)	Super Mario 6 % (7 %)	”Pedagogiska spel” 6 % (8 %)
Super Mario 6 % (7 %)	”Legospel” 6 % (7 %)	Roblox 5 % (7 %)

Könsskillnaderna i spelpreferenser är relativt stora i denna åldersgrupp och många spel som anges i svaren spelas i betydligt högre grad av pojkar eller flickor. Det finns dock två spel som både pojkar och flickor har på topp, byggspellet *Minecraft* (som också var det populäraste spelet i båda grupperna såväl 2014 som 2016) och *Roblox*, en spelplattform där användarna själva skapar spelen. Som ett kuriosum kan nämnas att *Fortnite* har PEGI-åldersrekommendationen 12 år.

13. Ungefär hur ofta brukar du vara tillsammans med barnet när han/hon...? (%)

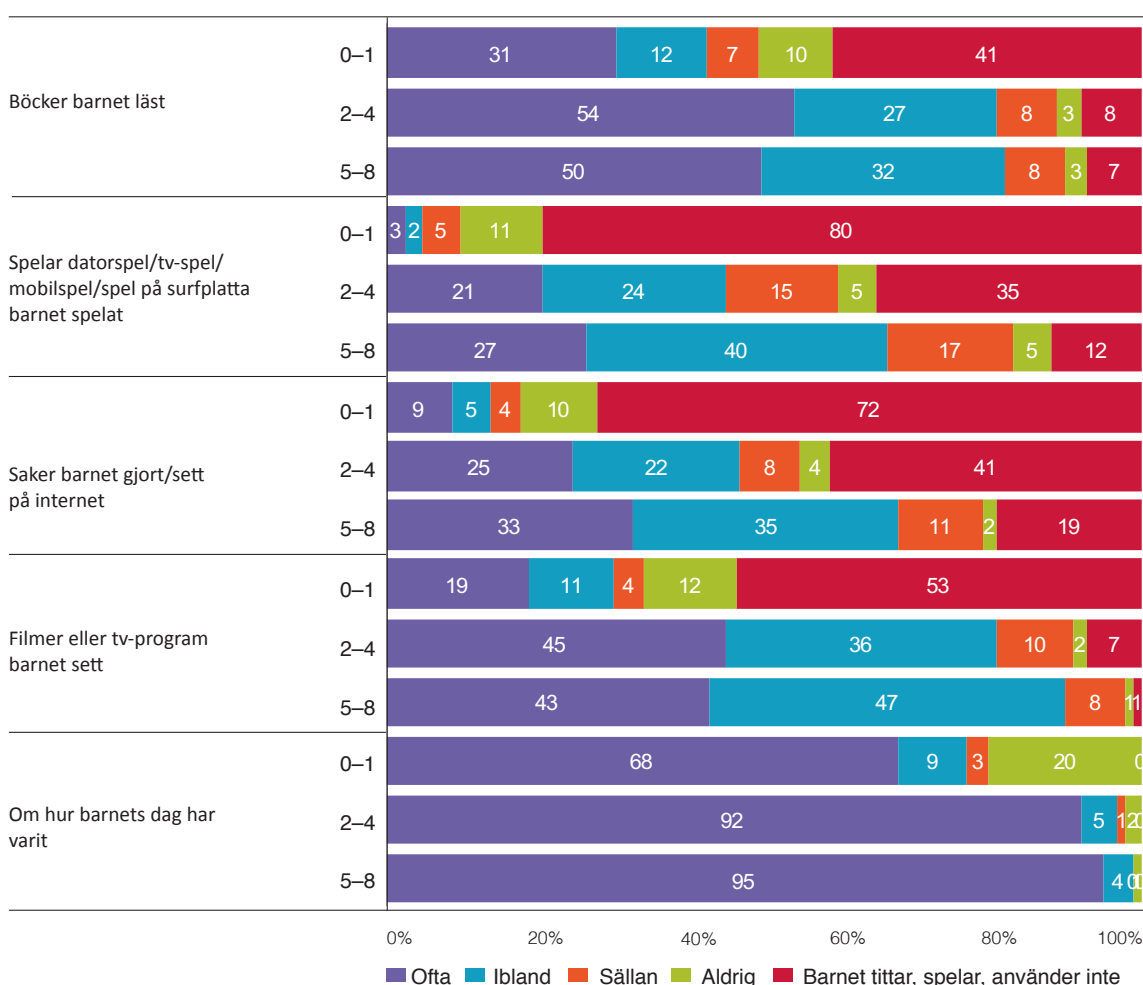

Det som barn och vårdnadshavare i högst utsträckning gör tillsammans är, liksom i tidigare undersökningar, att titta på filmer och tv-program. Det förvånar inte eftersom det rör sig om ett medium som är väl lämpat för att användas gemensamt. Diagrammet visar att de största andelarna "sällan" gäller 5–8 när de spelar datorspel/tv-spel/mobilspel/spel på surfplatta, där uppger också 6 % att de "aldrig" är med sina barn när de spelar spel. Samtidigt spelar 25 % av 2–4-åringarna ofta spel med vårdnadshavarna/föräldrarna. Den enda nämnvärda skillnaden 2018 jämfört med 2016 är att föräldrar nu är med sina barn något mer ofta när de använder internet.

Liksom i tidigare undersökningar är föräldrarna något oftare med sina pojkar i åldern 5–8 när de spelar spel, vilket rimligtvis hänger ihop med att pojkarna spelar mer än flickorna. De är också något oftare med pojkarna när de tittar på filmer och tv-program.

Föräldrar till ensam barn är oftare tillsammans med sina barn avseende samtliga medieaktiviteter i åldersgruppen 5–8. De tillbringar också minst tid med barn som har storasyskon. I de båda yngre åldersintervallen saknas denna tendens.

14. Hur ofta pratar du och barnet om: (%)

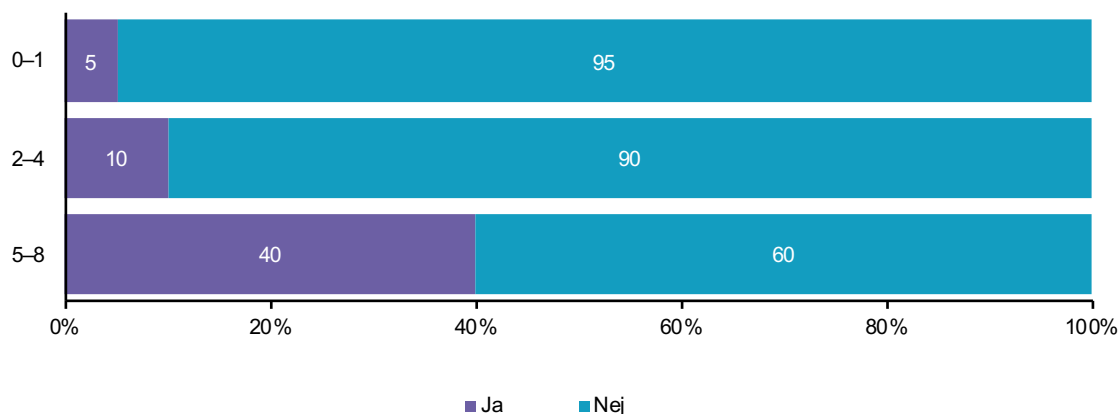

Det vanligaste är att vårdnadshavarna pratar med barnen om hur deras dag har varit. Frågan har inte förekommit i tidigare undersökningar, så någon jämförelse över tid kan inte göras. Näst vanligast är att tala om böcker som barnet läst. För barn 0–1 och 2–4 avses sannolikt böcker som vårdnadshavaren har läst för barnet. Man talar också ofta med barnet om filmer eller tv-program som barnet har sett men betydligt mer sällan om internetanvändning, och spelande. Bland 5–8-åringarna talar en majoritet av föräldrarna ofta eller ibland med barnen om deras spelande (67 %) samt om saker barnen gjort/sett på internet (68 %). Jämfört med 2016 har det skett en viss ökning av andelen föräldrar som ofta talar med sina barn om saker barnet sett eller gjort på internet: bland 0–1 ökar andelen som uppger att de gör det ofta med 4 procentenheter, bland 2–4 med 8 procentenheter och bland 5–8 med 6 procentenheter. I övrigt är resultaten snarlika tidigare undersökningar.

Bland de yngsta finns det inga påtagliga könsskillnader, men bland 5–8 talar man betydligt oftare med pojkar än med flickor om spel de spelat. Detta återspeglar delvis att något fler pojkar än flickor i åldrarna 5–8 spelar spel. Det är en större andel som ofta pratar om internet med pojkarna i denna åldersgrupp (pojkar: 38 %, flickor: 29 %), vilket även det skulle kunna tolkas som en effekt av pojkarnas flitigare (online-) spelande.

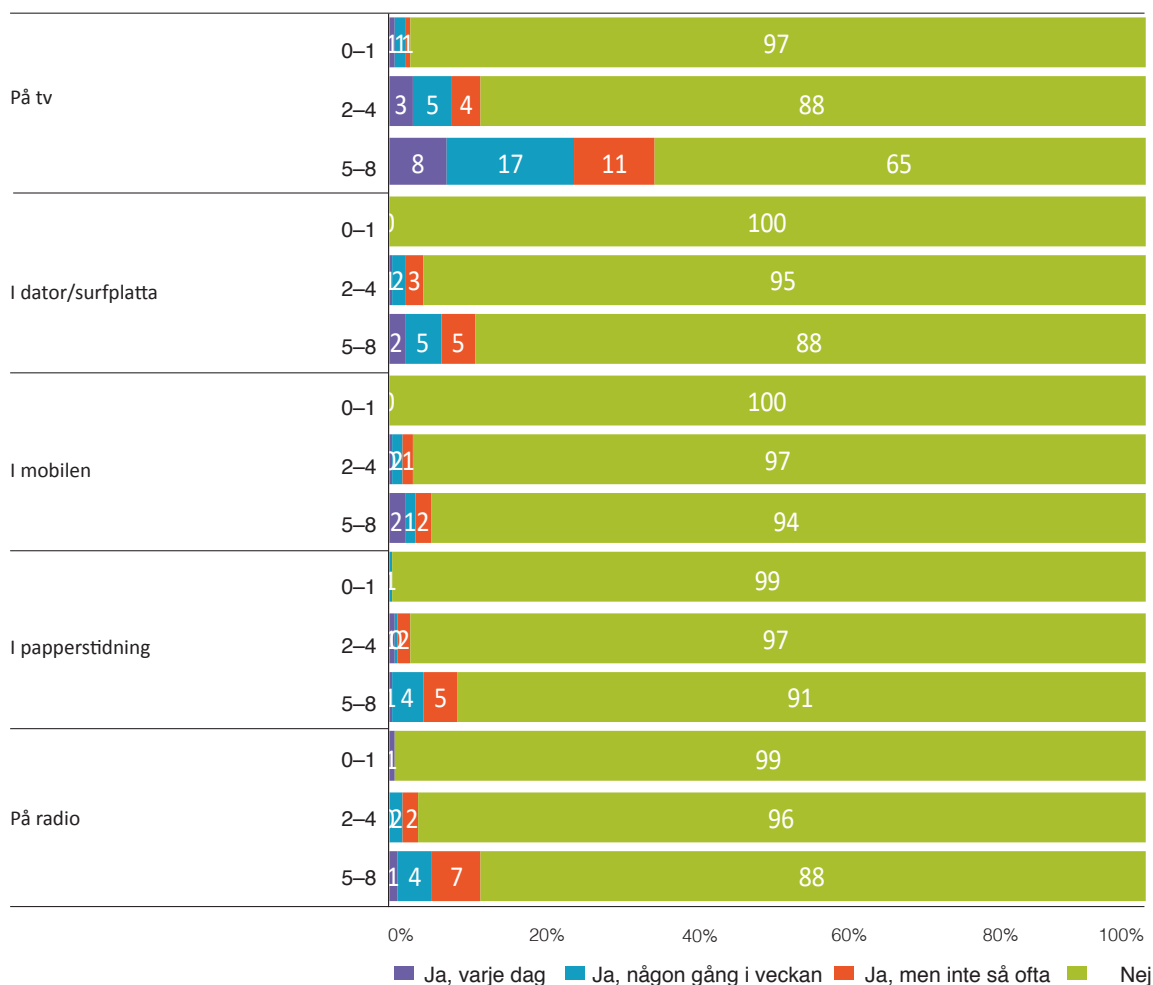
Tittar man på ålder och hur mycket de pratar om internet finns en tydlig samvariation mellan ålder, andelen av barnen som är på nätet och hur mycket man pratar om nätet. Ju äldre barnet är, desto mer är det på nätet och desto mer pratar man också om nätet.

15. Brukar barnet ta del av nyheter? (%)

Det är först från 5 års ålder som barnen tar del av nyheter i någon större utsträckning. Totalt uppger föräldrarna att 5 % av barnen 0–1 brukar ta del av nyheter, 10 % av barnen 2–4 och 40 % av barnen 5–8 år. Några nämnvärda könsskillnader föreligger inte. Jämfört med 2016 har nyhetsanvändningen ökat med 2 procentenheter bland 2–4 och fyra procentenheter bland 5–8. På grund av en omformulering av frågan mellan 2014 och 2016 går det inte att göra jämförelser längre bakåt i tiden.

16. I vilka medier brukar barnet ta del av nyheter? (%)

I diagrammet ovan redovisas nyhetskonsumtionen bland samtliga som deltagit i enkäten, alltså även de som föräldrarna angett inte tar del av nyheter. Med införandet av fråga 15 i frågeformuläret försvann möjligheten att göra rättvisande jämförelser med data äldre än 2016.

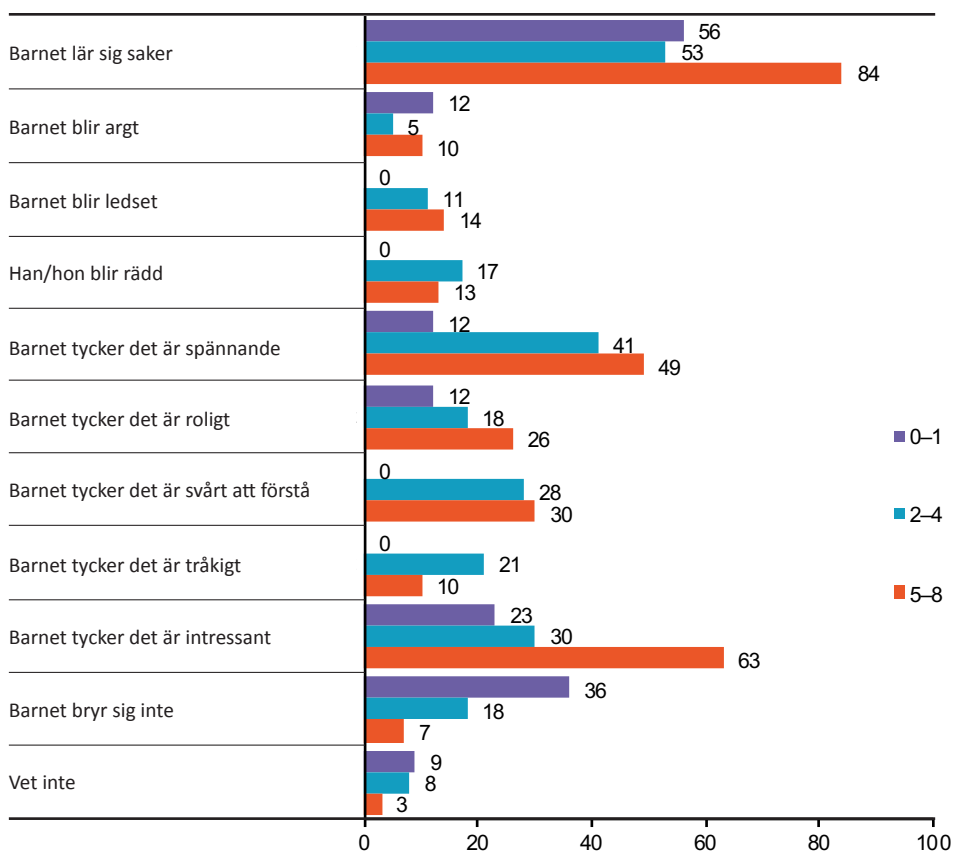
Diagrammet ovan visar att tv, trots ökningen av digitala plattformar som mobiler och surfplattor, fortfarande dominerar småbarnens nyhetskonsumtion. Jämfört med 2016 är nyhetskonsumtionen ungefärligen densamma i årets undersökning. Undantaget är läsningen av papperstidningar som fortsätter att minska.

Några nämnvärda könsskillnader finns inte på denna fråga.

17. Hur upplever barnet nyheterna han/hon ser? (endast användare, %)

Kryssa för det du tycker stämmer för barnet. Du kan kryssa för flera svar.

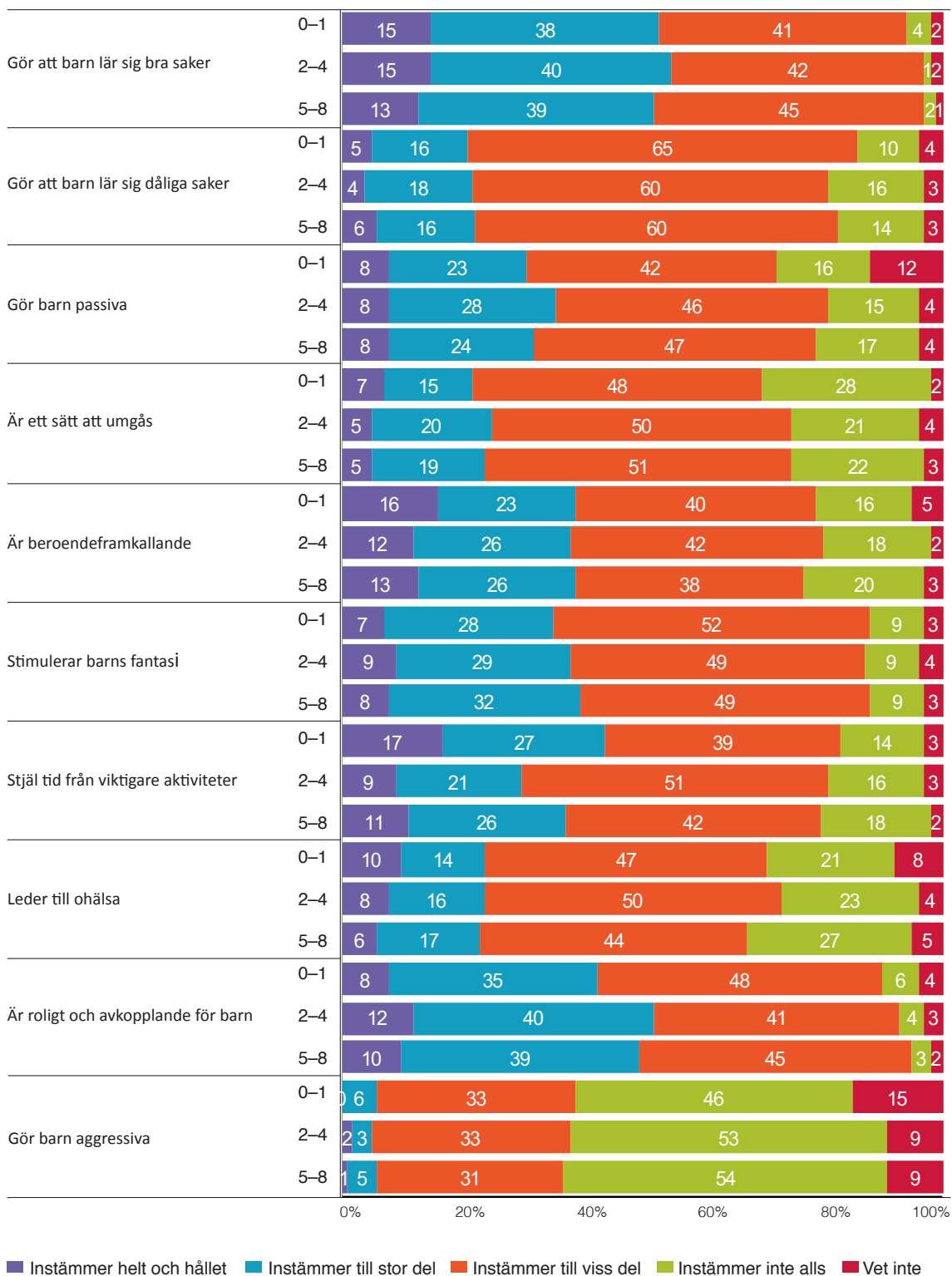

I detta diagram ingår endast de barn som föräldrarna angett brukar ta del av nyheter.

En majoritet av 0–1 och 2–4 brukar inte titta på nyheter och därför blir svaren på frågan om hur de upplever nyheterna mycket sparsamma. Några klara tendenser går inte att utläsa här. Bland 5–8 anger vårdnadshavaren främst att barnet lär sig saker (84 %), att barnen tycker att nyheterna är intressanta (63 %) och att nyheterna upplevs som spännande av barnet (49 %). Resultaten är snarlika de från undersökningen 2016. De nyhetskonsumerande 0–1-åringarna är så få att det inte är meningsfullt att jämföra förändringar över tid. Bland 2–4-åringarna uppger fler föräldrar idag att barnen blir ledsna (11 %, 2016: 5 %) och att de tycker att det är tråkigt (21 %, 2016: 10 %). Färre föräldrar uppger att 2–4-åringarna tycker att det är roligt (18 %, 2016: 29 %), att det är svårt att förstå (28 %, 2016: 42 %) samt att de tycker att det är intressant (30 %, 2016: 51 %). Bland 5–8-åringarna menar färre föräldrar att barnen blir ledsna (14 %, 2016: 23 %) och rädda (13 %, 2016: 24 %) av nyheter. I övrigt är förändringarna i denna åldersgrupp marginella. De positiva reaktionerna överväger således, även om det går att urskilja en något mindre positiv inställning till nyheter bland 2–4 åringarna. Några nämnvärda könsskillnader kan inte urskiljas.

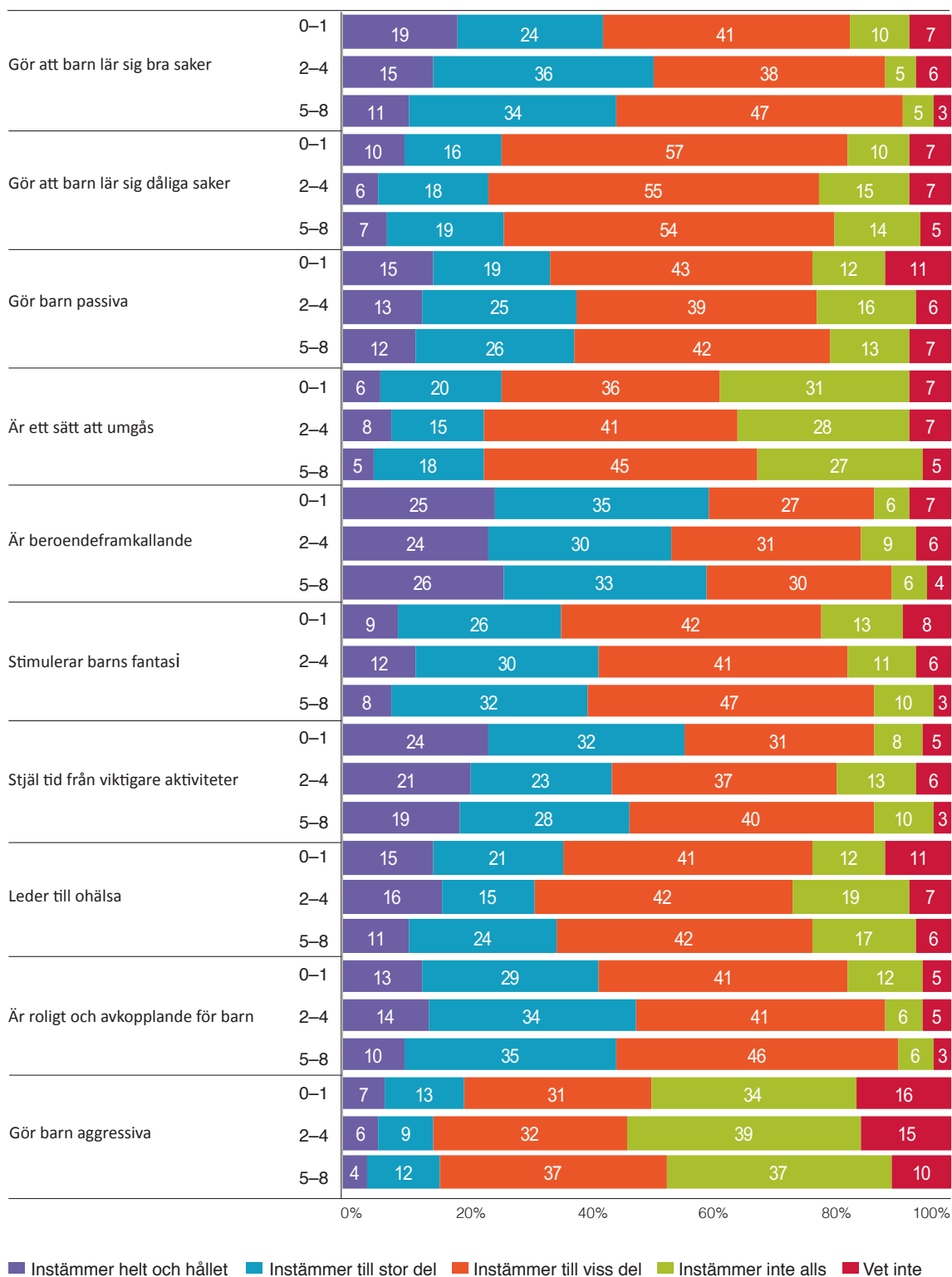
De tre nästkommande frågorna, om föräldrars attityder till barns användning av filmer och tv-program, digitala spel och sociala medier har formulerats om sedan datainsamlingen 2016. Då gällde frågorna hur föräldrarna ansåg att deras egna barn påverkades, nu hur barn generellt påverkas. Dessutom gällde den senaste frågan tidigare ospecificerad internetanvändning, men nu alltså sociala medier specifikt. Detta medför att det inte går att göra meningsfulla jämförelser mellan de båda insamlingarna. Det kan dock konstateras att betydligt fler föräldrar anser att barn i allmänhet påverkas negativt av de olika medieaktiviteterna än hur man uppfattade att de egna barnen påverkades. Uppenbarligen gäller talesättet "egna barn, andras ungar" även medieanvändning.

18. Jag tycker att tv och film: (%)

Diagrammet visar att föräldrarna mest håller med om de positiva påståendena: att barn lär sig bra saker och att det är roligt och avkopplande att titta på film och tv. Minst stöd får påståendet att film/tv gör barn aggressiva. De negativa effekter föräldrarna anser är vanligast är att film och tv stjäl tid från viktigare aktiviteter, att det är beroendeframkallande samt att det gör barn passiva. Eftersom denna fråga, liksom de två nästkommande, inte rör det egna barnet, utan barn i allmänhet, är det inte meningsfullt att bryta ner resultatet på barnets kön.

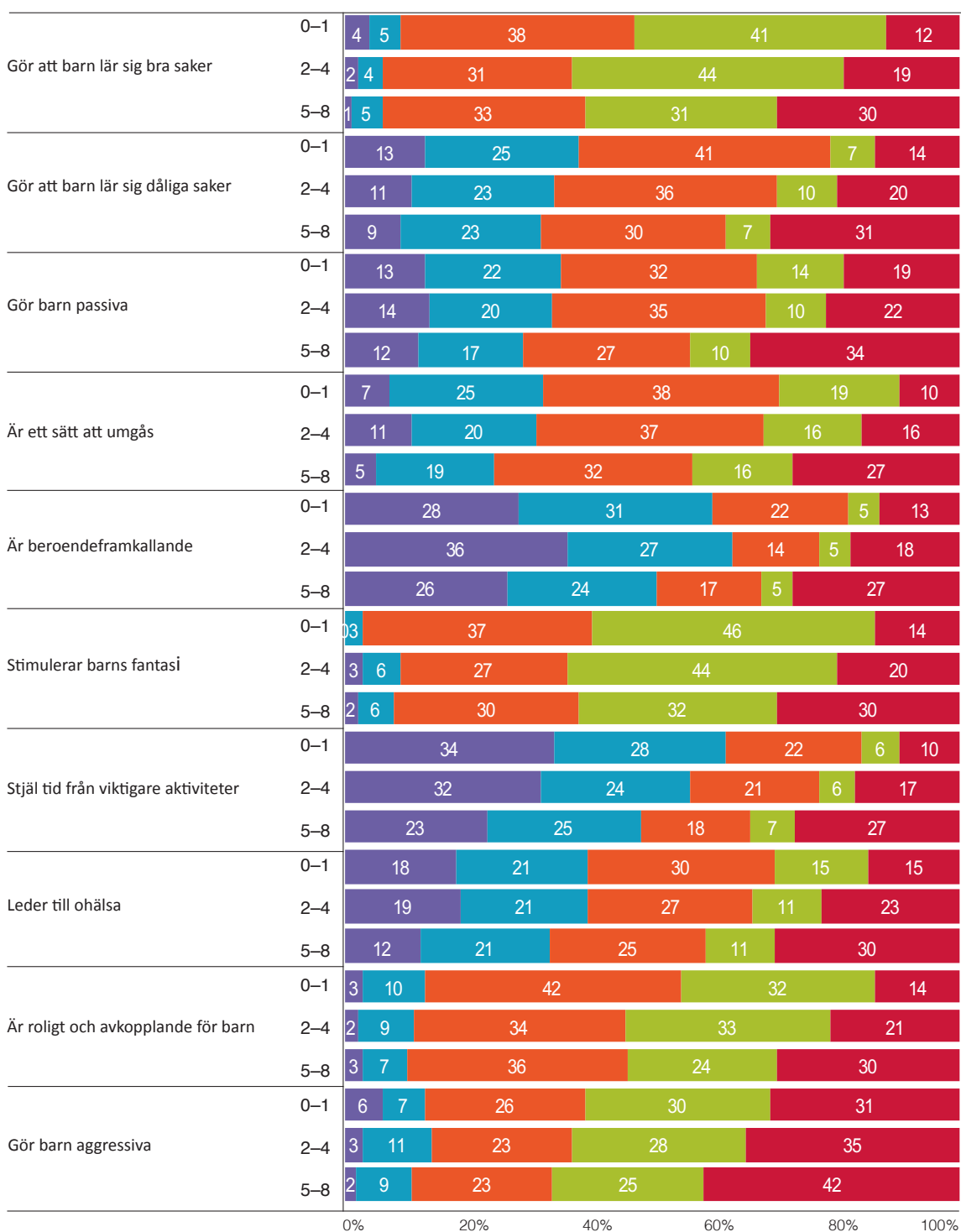
19. Jag tycker att datorspel/tv-spel/mobilspel/spel på surfplatta: (%)

Föräldrarnas inställning till digitala spel är mer negativ än till film och tv. Beroende på åldersintervall, anser 54 %–60 % att spel är beroendeframkallande och 44 %–55 % att det stjäl tid från viktigare aktiviteter. Bland de positiva omdömena om spel är att de lär sig bra saker samt att spelen är roliga och avkopplande för barn de vanligaste.

Det är en betydligt större andel som anser att barn blir aggressiva av att spela spel jämfört med att titta på film/tv, men en majoritet av föräldrarna är tveksamma till detta.

20. Jag tycker att sociala medier (t.ex. Facebook, Instagram, Twitter, Snapchat): (%)

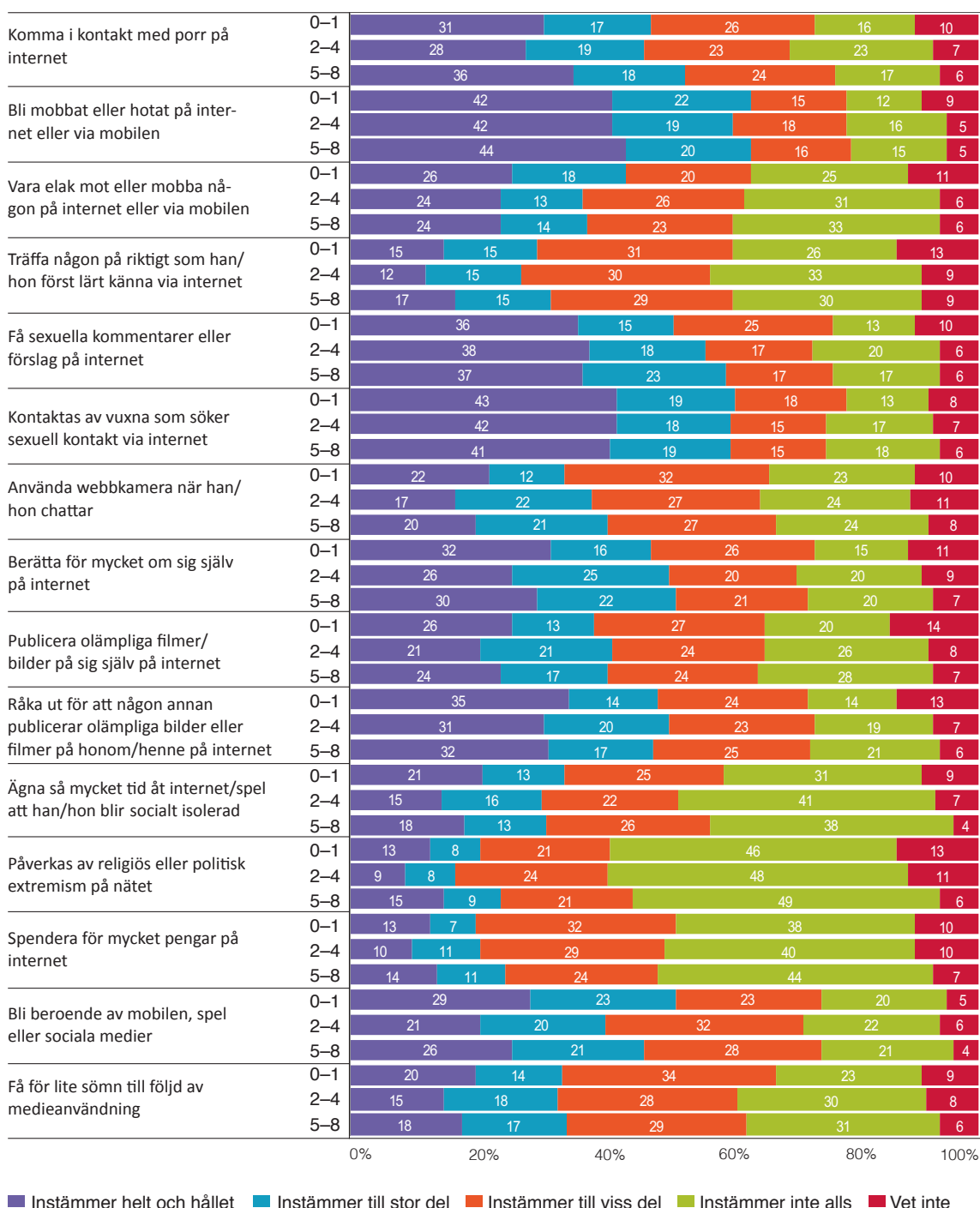
■ Instämmer helt och hållet ■ Instämmer till stor del ■ Instämmer till viss del ■ Instämmer inte alls ■ Vet inte

Föräldrarna är mest negativa till sociala medier. Det enda område där man är mer positivt inställd till sociala medier gäller att det är ett sätt att umgås, och där är skillnaden förvånansvärt liten med tanke på att sociala medier trots allt är ett medium där kommunikation med andra står i centrum. Beroende på åldersgrupp anser 48%–62% att sociala medier stjäl tid från viktigare aktiviteter, 50%–63% att det är beroendeframkallande och 33%–40% att det leder till ohälsa.

I frågorna 18 och 19 är det inga större skillnader mellan de olika åldersgrupperna, men avseende sociala medier är det nästan helt konsekvent föräldrarna till de allra yngsta barnen som är mest negativa. Det är ju också den grupp där flest av föräldrarna sannolikt inte har någon egen erfarenhet av barns användning av sociala medier, vilket understöds av att en betydligt större andel har svarat "vet inte" på denna fråga än på de två närmast föregående.

Förekomsten av syskon påverkar endast frågan om sociala medier. I åldersintervallet 2–4 är det en betydligt större del av föräldrarna till barn med småsyskon som svarar "vet inte", medan föräldrar till 5–8 åringar med yngre syskon har en betydligt mer negativ inställning till sociala medier än de båda andra grupperna.

21. Jag oroar mig för att mitt barn nu eller i framtiden ska: (%)

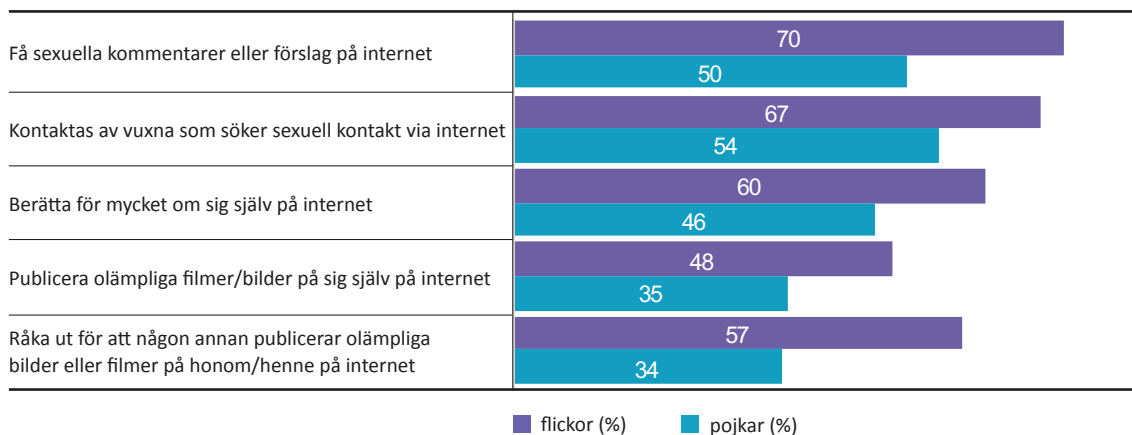
Även denna fråga har formulerats om i årets undersökning. Tidigare kunde respondenterna endast svara ja eller nej på frågorna om vad de oroade sig för, nu är den som synes graderad. Även om frågan nu är mer precis, går det inte att göra detaljerade jämförelser över tid. Det går dock att jämföra svarsmönstren. Generellt tycks föräldrar oro sig relativt mycket för konsekvenserna av barns medieanvändning. Det tre saker som föräldrar oroar sig mest för är att barnet ska kontaktas av vuxna som söker sexuell kontakt, få sexuella kommentarer eller förslag samt bli mobbat eller hotat. Mer än 50 % av föräldrarna i samtliga åldersintervall har angett "instämmer helt och hållet" eller "instämmer till stor del" i dessa påståenden. 2016 oroade sig föräldrar mest för samma saker, men allra mest för att barnet skulle komma i kontakt med pornografi. I årets undersökning placerar sig pornografi inte lika högt på listan över vad man oroar sig för, men i övrigt är resultaten snarlika. Andra saker där mer än 50 % av föräldrarna angett de två högsta svarsalternativen är "berätta för mycket om sig själv på internet" (endast 2–4 och 5–8), "råka ut för att någon annan publicerar olämpliga bilder eller filmer på honom/henne på internet" (endast 2–4) samt "bli beroende av mobilen, spel eller sociala medier" (endast 0–1). Det föräldrar oroar sig minst för är att barnen ska påverkas av religiös eller politisk extremism på internet.

Föräldrar till flickor oroar sig generellt något mer för sina barn än föräldrar till pojkar. Skillnaderna är – särskilt bland de yngsta – oftast inte stora utan stannar vid någon/några få procentenheter, men de är konsekventa. Könsskillnaderna är större bland de äldre barnen, där föräldrarna också oroar sig mer för att pojkar ska bli socialt isolerade eller beroende. De största skillnaderna avser oro för sexuella eller integritetsmässiga kränkningar.

Det bör inledningsvis påpekas att bli skrämmd, ledsen eller deppig av ett medieinnehåll inte är synonymt med att ha påverkats negativt eller i något avseende ha skadats av detta. Att reagera på obehagligt innehåll är naturligt och behöver inte innebära att något negativt har inträffat för individen som sett detta innehåll. Av dessa skäl är det inte självklart hur resultatet ska analyseras. Frågan ovan kan främst betraktas som en undersökning av vad barnen reagerar starkast på när det gäller innehåll av denna typ, snarare än en undersökning av vad som är dåligt för barn att ta del av.

Diagrammet visar att de allra yngsta sannolikt inte har tagit del av material som de blivit skrämmda, ledsna eller deppiga av i någon större utsträckning med tanke på att det vanligaste svaret är "inget". För 2–4 och 5–8 syns några typer av innehåll särskilt tydligt. Det gäller "när barn lider eller mår dåligt", "när djur är sjuka eller lider", "när man grälar och bråkar" samt "skräckfilmer". Bland 5–8 är också "fattiga människor", "våld i nyheter eller dokumentärer", "mobbing" och "spelat våld i filmer, tv-program eller datorspel/tv-spel" typer av innehåll som de blivit skrämmda, ledsna eller deppiga av enligt vårdnadshavaren. Dessa resultat är mycket likartade resultaten i 2014 års undersökning. Då formulerades frågan annorlunda i det att föräldrarna ombads att fylla i högst fem svarsalternativ, en begränsning som togs bort inför föreliggande datainsamling. Trots detta är resultaten i princip identiska.

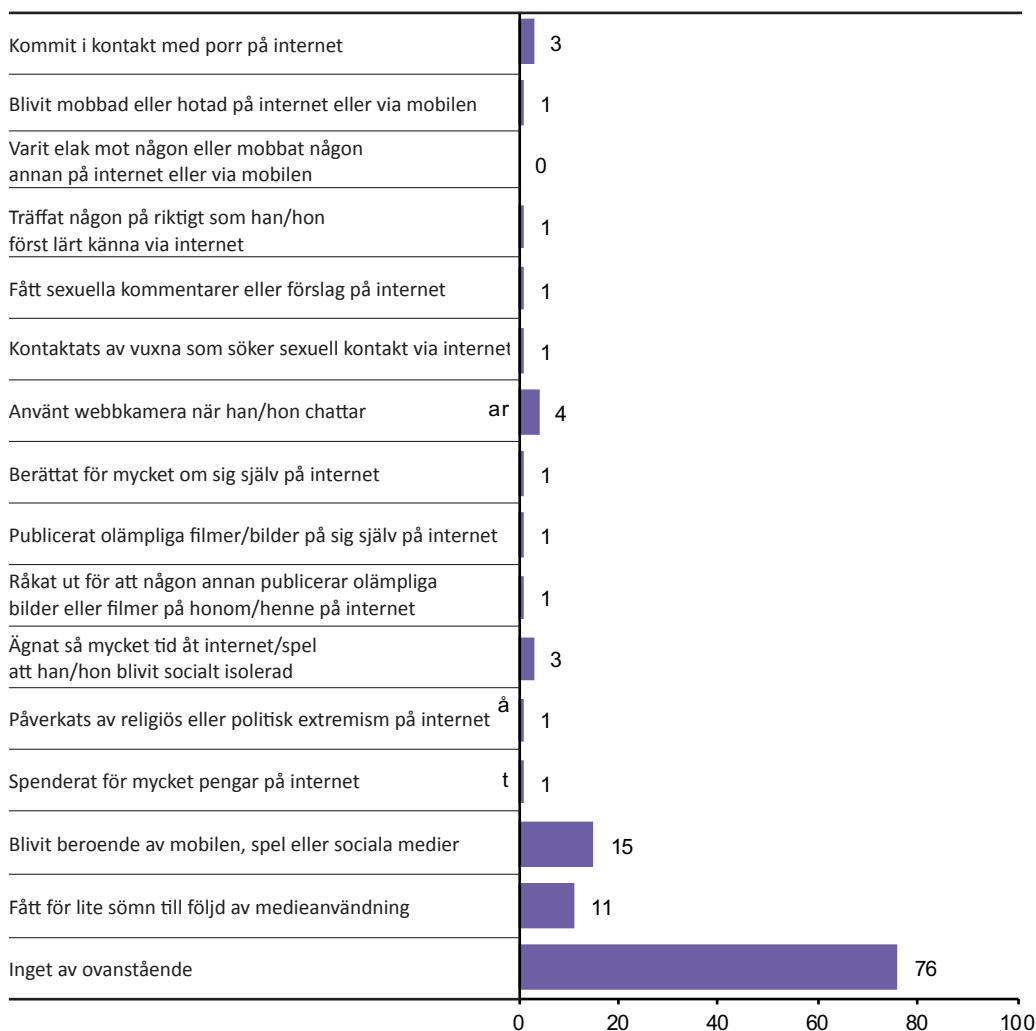
21 b. Jag oroar mig för att mitt barn nu eller i framtiden ska: ”instämmer helt och hållet samt ”instämmer till stor del”: kön (endast 5–8 år) (%)

Som framgår av diagrammet ovan oroar sig föräldrar till 5–8-åringar i betydligt högre utsträckning för att flickor ska få sexuella kommentarer eller förslag på internet, kontaktas av vuxna som söker sexuell kontakt via internet, berätta för mycket om sig själv på internet, publicera olämpliga filmer/bilder på sig själv på internet samt råka ut för att någon annan publicerar olämpliga bilder eller filmer på honom/henne på internet.

22. Har det någon gång hänt att ditt barn har: (%)

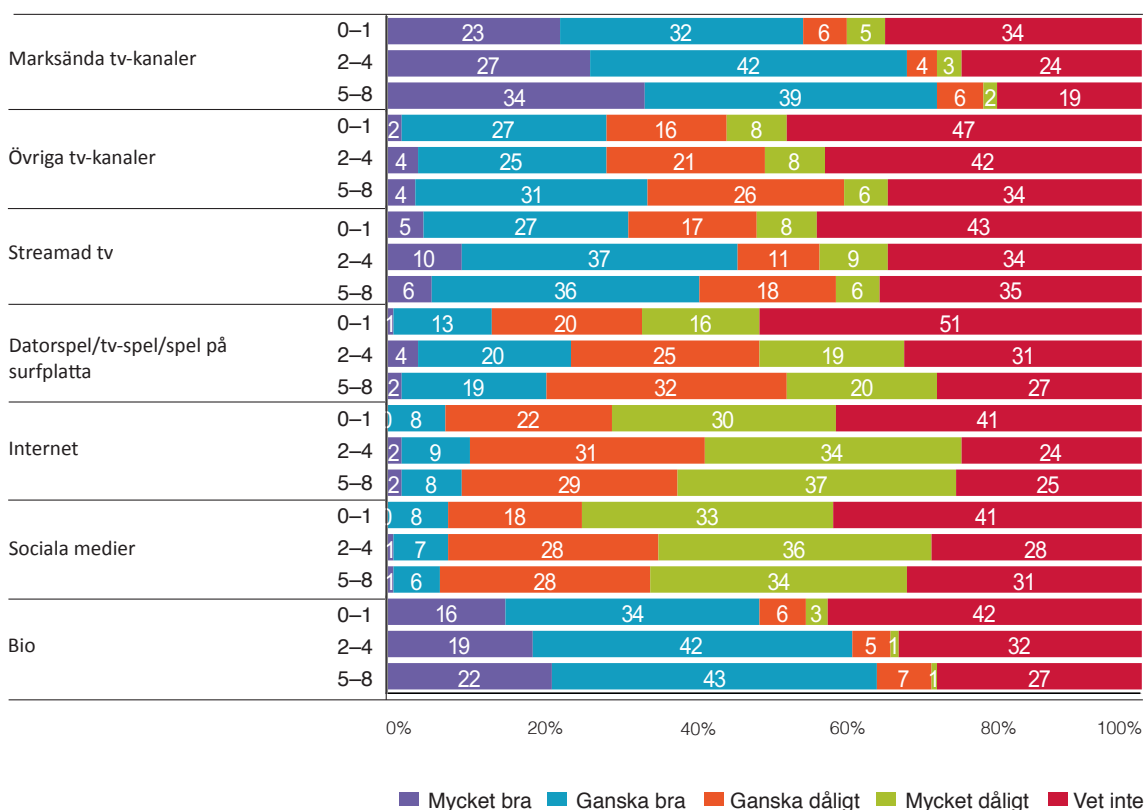
(endast 5–8 år)

Diagrammet visar tydligt att det, liksom i tidigare undersökningar, är synnerligen ovanligt att barn i 5–8-årsåldern har varit med om något av ovanstående. Resultaten har i stort sett inte förändrats sedan frågan ställdes för första gången i undersökningen 2012. "Använt webbkamera när han/hon chattar" har ökat med tre procentenheter sedan 2016. Nya frågor för i år är "blivit beroende av mobilen, spel eller sociala medier" samt "fått för lite sömn till följd av medieanvändning", som också är de saker som inträffat överlägset oftast. Det finns inga tydliga könsskillnader på denna fråga.

23. Hur tycker du att samhällets skydd av barn och unga fungerar när de använder följande medieformer? (%)

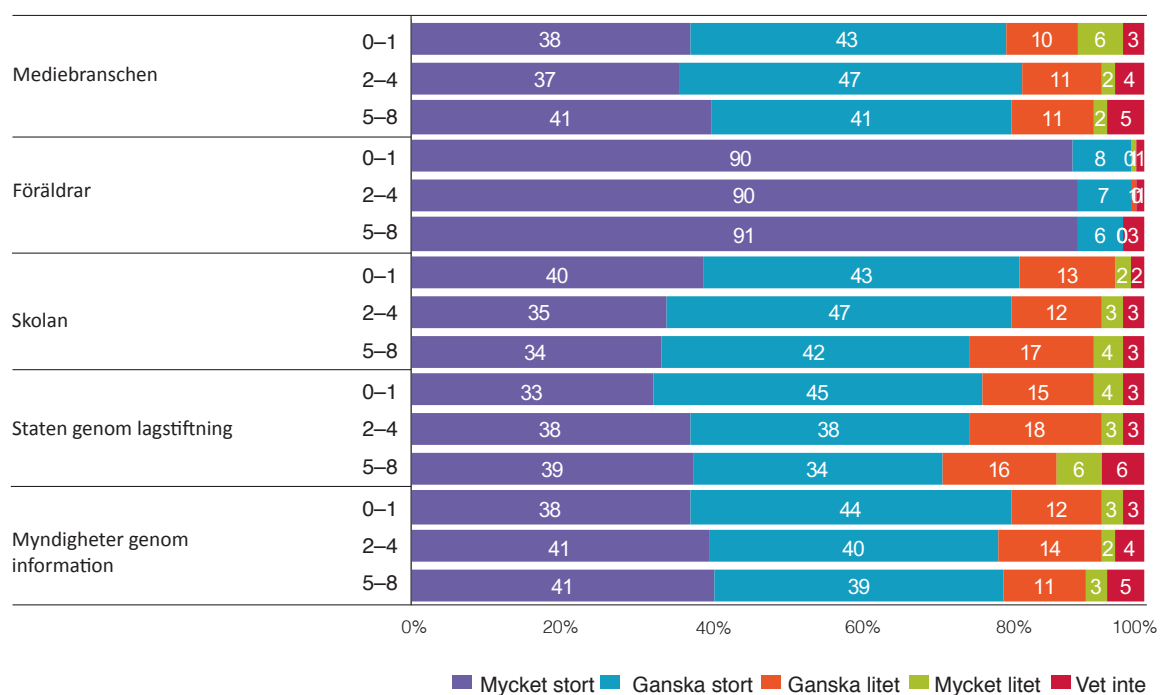

Fråga 23 är omformulerad sedan förra datainsamlingen, vilket begränsar jämförbarheten över tid. Tidigare fanns dvd med som en fråga, men den är nu ersatt av sociala medier. Tidigare har också tv betraktats som en enda medieform, men med uppdelningen på marksända tv-kanaler, övriga tv-kanaler samt strömmad tv har resultaten förändrats radikalt.³ I samtliga mätningar, sedan frågan infördes 2010, har bio alltid varit den medieform där föräldrarna anser skyddet fungera bäst, vilket knappast förvånar då det är det enda område som har lagstadgade åldersgränser. I årets undersökning anser föräldrarna att marksända tv-kanaler har det bästa skyddet för barn, följt av bio. Både övriga tv-kanaler och strömmad tv kommer långt efter. Sämst tycker man skyddet är avseende internet och sociala medier. Några mediespecifika lagar för regleringen av spel, sociala medier eller internet finns inte. Många digitala spel har åldersmärkning från branschorganet PEGI, men några motsvarande gemensamma innehållsmärkningsorgan finns inte avseende sociala medier och internet generellt.

Jämfört med 2016 anser föräldrarna idag att skyddet avseende digitala spel och internet är något sämre. I övrigt finns inga tydliga skillnader jämfört med förra insamlingen.

³ Marksänd tv omfattar i skrivande stund 58 olika kanaler (<https://www.teracom.se/globalassets/kanallista/kanallista-marksand-tv-2019-03-05.pdf>). Det är dock endast public servicekanalerna, Tv4, Tv6 samt, runt Mälardalen, Tv Finland som är gratis att titta på. Svaren tyder dock på att respondenterna tolkat frågan som att "marksända tv-kanaler" är synonymt med public service och Tv4 eftersom man uppfattar de marksända kanalerna som radikalt annorlunda de övriga kanalerna avseende skydd av barn.

24. När det gäller skydd av barn och unga när de använder medier, hur stort ansvar anser du att nedanstående aktörer ska ha? (%)

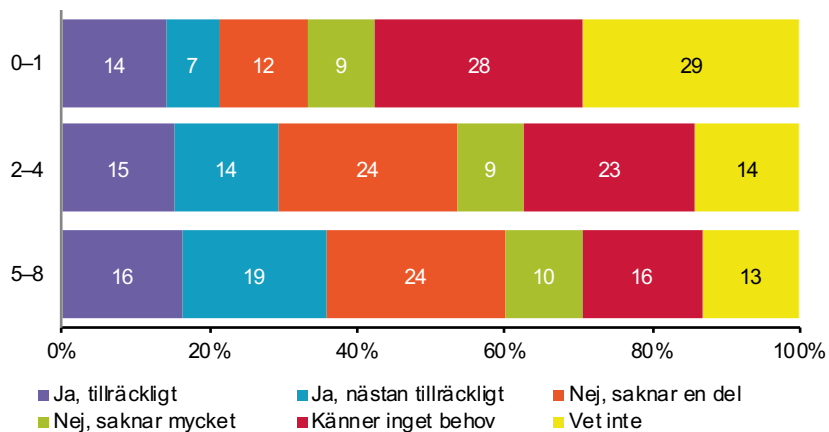

Liksom tidigare år anser föräldrarna att det framför allt är föräldrar som ska ha det största ansvaret när det gäller skydd av barn i samband med medieanvändning. Samtidigt anser man att samtliga andra aktörer ska ha ett mycket stort eller ganska stort ansvar. Lagstiftning är det alternativ som anses bära minst ansvar. Trots detta tycker många att även dessa alternativ är viktiga: 72 %–78 % anser att staten har ett ganska stort eller mycket stort ansvar genom lagstiftning och 80 %–82 % tycker att myndigheter har ett ganska stort eller mycket stort ansvar genom information. Det finns inga märkbara skillnader mellan föräldrar till pojkar respektive flickor.

Svarsmönstren är mycket likartade resultaten i både undersökningarna 2014 och 2016. Liksom i undersökningen 2016 finns en tendens till att fler föräldrar har en åsikt ju äldre barnen blir.

Föräldrar till barn med yngre syskon tycker att samtliga aktörer har ett lägre ansvar än övriga föräldrar. De anger också i högre utsträckning att de inte vet.

25. Får du den information och vägledning som du behöver när det gäller barns och ungas medieanvändning? (%)

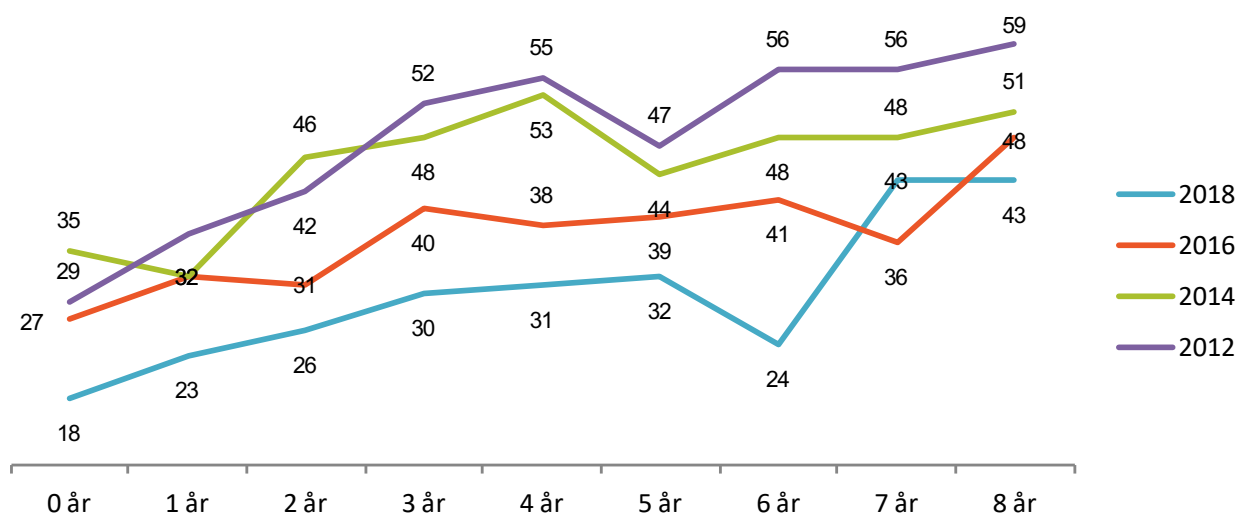

Diagrammet visar att det är ungefär lika stora andelar föräldrar som anser att de får tillräckligt eller nästan tillräckligt med information och vägledning som uppger att de saknar information och vägledning kring barns medieanvändning. Intressant nog ökar både andelarna av de som anser sig vara välinformerade och som vill veta mer med barnets ålder. Anledningen är att allt färre menar att de saknar behov eller inte vet.

Det finns inga skillnader avseende barnets kön.

25 b. Får du den information och vägledning som du behöver när det gäller barns och ungas medieanvändning? 2012–2018, (%)

Andelar "ja, tillräckligt" och "ja, nästan tillräckligt".

Andelen föräldrar som anser sig få tillräckligt med information och vägledning kring barns medieanvändning tenderar att minska sedan 2012. Detta gäller föräldrar till barn i alla åldrar (undantaget 7-åringar där fler säger sig vara väl informerade än 2016, dock färre än 2012 och 2014). Det finns inga tecken på att information och vägledning om barns medieanvändning blivit mer svåråtkomlig under de år som undersökts. Tvärtom finns det idag allt fler som uttalar sig om för- och nackdelar på området. Däremot är budskapen mycket splittrade: det finns å ena sidan en försvarlig del alarmism om barns medieanvändning och å den andra en hel del okritisk "internetevangelism". I och med barnens ökade internetanvändning kan föräldrar också uppleva att detta allt större område är något de borde veta mer om. Inte minst har den mediala debatten om barns skärmtid tveklöst blivit mer omfattande under de senaste åren, vilket aktualiserar behovet av att vara informerad i frågan.

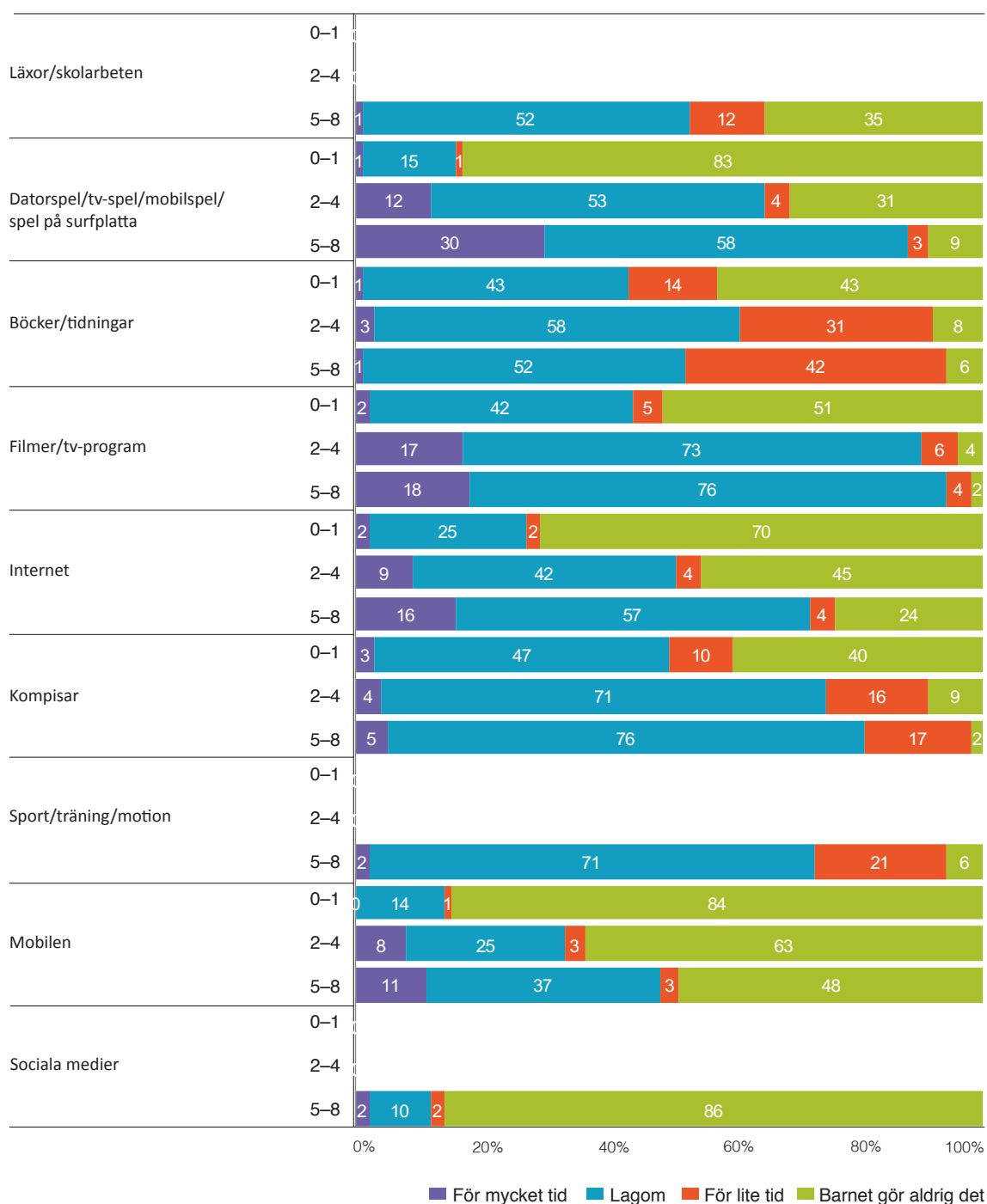
25 c. Varifrån får du information och vägledning? (%)

Ange upp till tre källor.

Föräldrar 0–1 år	Föräldrar 2–4 år	Föräldrar 5–8 år
Internet 6 %	Internet 10 %	Internet 15 %
Familj, vänner, bekanta 7 %	Familj, vänner, bekanta 8 %	Familj, vänner, bekanta 13 %
BVC 4 %	Skolan/förskolan 7 %	Skolan/förskolan 9 %
Egna yrket 5 %	Medier 6 %	Medier 8 %
"Egen kunskap" 4 %	BVC 5 %	Tidningar 5 %

På frågan om varifrån föräldrarna får information och vägledning om barn och medieanvändning svarar de flesta ganska, eller mycket, oprecist. Kategorin internet i tabellen inkluderar det ordgranna svaret "internet" samt "internetforum", "YouTube", "Googlar", "söker själv på internet" och liknande formuleringar. Vilken källa man googlar sig fram till, vilket forum man vänder sig till etc. framgår sällan av svaren. Detta innebär att väldigt mycket kan inrymmas i den populäraste kategorin "internet". Det finns också anledning att anta att en hel del andra enkätsvar som exempelvis "artiklar" eller "Statens medieråd" också skulle kunna inbegripas i kategorin "internet" eftersom man har skaffat sig informationen via nätet. Samma oklarheter rör kategorierna "medier", och "tidningar". Det är således vanskligt att försöka säga något alls om vilka informationskällor föräldrar främst använder, förutom att medier – i synnerhet digitala medier – samt att människor i familjen och den nära omgivningen, är viktiga. För föräldrar till de yngre barnen, upp till 4-årsåldern, är även BVC en källa för information som senare, när barnet blir större, ersätts av förskolan och skolan. De flesta informationskällor används mindre ofta än i undersökningen 2016.

26. Tycker du att ditt barn ägnar för mycket tid, lagom med tid eller för litet tid åt: (%)

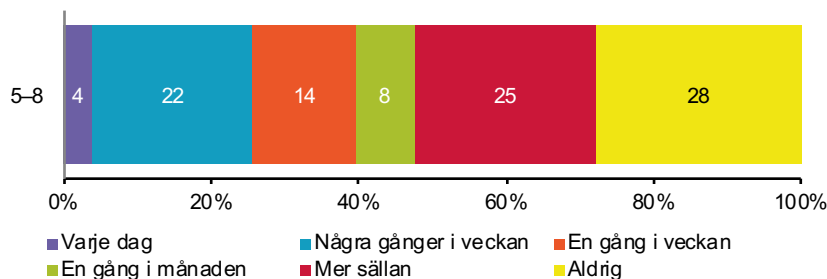

I tidigare insamlingar har denna fråga endast ställts till föräldrar till barn 5–8 år, varför det inte finns något jämförelsematerial för de yngre. De frågor där det saknas data för de båda yngre åldersintervallen i diagrammet ovan, har inte ställts till dessa. I de två yngsta åldersintervallen är generellt det vanligaste svaret att barnet aldrig ägnar sig åt aktiviteten ifråga. När barnen faktiskt ägnar sig åt aktiviteten ifråga är det en stor majoritet av föräldrarna som anser att de ägnar "lagom" med tid åt detta. Missnöjet med barnens tidsanvändning ökar med stigande ålder. Synnerligen få anser att de allra yngsta ägnar för mycket tid åt något, och i de äldre intervallen handlar det främst om digitala spel, film/tv, internet och mobilen. Föräldrarna anser att barnen ägnar för lite tid åt läsning, kompisar och bland 5–8-åringarna sport, motion och träning. Det finns alltså en tydlig dimension av att digitala medier och skärmar är något man tycker barnen gör för mycket, medan det borde vara mer av läsning, social samvaro och fysisk aktivitet.

Bland 5–8-åringarna fortsätter andelen föräldrar som anser att barnet ägnar för mycket tid åt internet att öka: 2014 tyckte 6 % detta, 2016 12 % och nu alltså 16 %. Detsamma gäller inställningen till barnets mobilanvändning (2014: 3 %, 2016: 6 %, 2018: 11 %). Däremot är andelen föräldrar som anser att barnet ägnar för mycket tid åt spelande identisk med 2016 (30 %) medan de som anser att film och tv stjälar för mycket tid har minskat med tre procentenheter till 18 %.

I likhet med i tidigare studier anser föräldrar till pojkar i högre grad (35 %) att barnet ägnar för mycket tid åt datorspel/tv-spel än vad föräldrar till flickor gör (25 %). Detta torde bero på att pojkar spelar mer än flickor. Vidare anser föräldrar till flickor i något högre grad (24 %) att deras barn ägnar för mycket tid åt tv/film-tittande än vad föräldrar till pojkar gör (13 %). Övriga könsskillnader är marginella eller obefintliga.

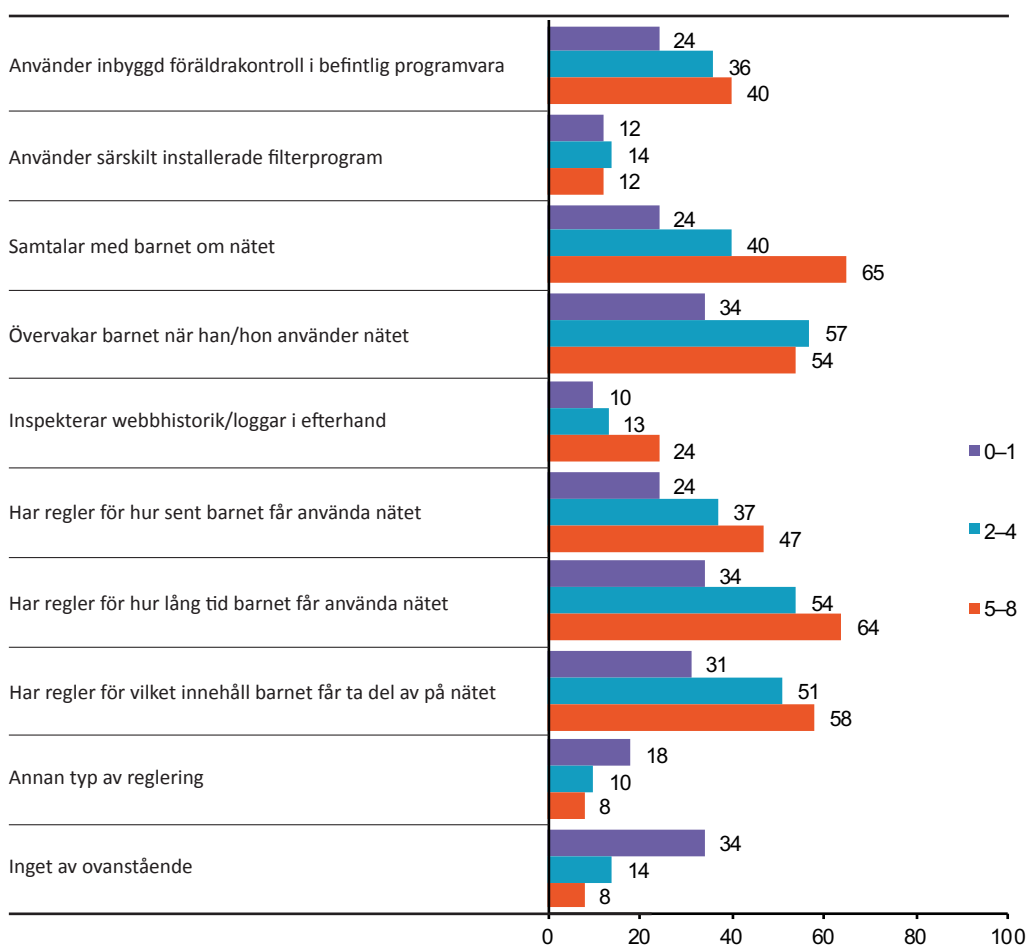
27. Hur ofta händer det att barnets medieanvändning leder till att ditt barn inte gör vad han/hon ska t.ex. läsläsning, hjälpa till hemma, gå och lägga sig? (endast 5–8 år) (%)

Denna fråga är ny för årets insamling och går därmed inte att jämföra med tidigare studier. 72 % av föräldrarna anger att deras barn åtminstone någon gång inte gjort vad de skulle till följd av medieanvändning. Det är dock bara 4 % som anger att detta sker dagligen. Om detta är ”bra” eller ”dåliga” siffror går helt enkelt inte att uttala sig om. Dels finns inga jämförelsedata, dels finns inga uppgifter om hur allvarligt föräldrarna tycker att detta är.⁴ Några könsskillnader framträder inte. Avseende syskonstatus är det ingen skillnad mellan ensam barn och barn med småsyskon. Det är dock konsekvent vanligare med denna typ av beteende hos barn med storasyskon.

⁴ För en utförligare diskussion om medierelaterade konflikter i familjen, se Statens medieråds rapport *Mellan auktoritet och autonomi: Medieanvändning, föräldramedling och konflikter i familjelivet* (2016).

28. Vilka metoder använder du för att skydda ditt barn på internet/ begränsa internetanvändningen? (%)

Även denna fråga är ny i årets insamling, varför jämförelser över tid inte kan göras. Generellt ökar samtliga åtgärder med barnens stigande ålder, de enda undantagen är särskilt installerade filterprogram samt annan typ av reglering. De vanligaste åtgärderna i samtliga åldersintervall är samtal, övervakning av barnet när det använder nätet, regler för hur lång tid, regler för hur sent, samt regler för innehåll.

Vad det gäller ”annan typ av reglering”, där respondenterna ombads beskriva regleringen, handlar det i de två yngsta åldersintervallen främst om påpekanen att barnet ifråga är för litet för att använda internet, så att någon reglering inte behövs. Bland 5–8 gäller de flesta exemplen på egna regleringar olika former av tidsbegränsningar, men även att föräldrarna avgör vilka appar som får installeras och att barnet endast får använda nätet tillsammans med föräldern. Den enda tydliga könsskillnaden återfinns bland 5–8-åringarna: 62 % av pojkarna har regler om vilket innehåll de får ta del av på nätet jämfört med 52 % av flickorna. En spekulativ tolkning av detta är att det beror på att pojkar i högre utsträckning spelar digitala spel.

BILAGA 1. BORTFALL, SIGNIFIKANS, ÅLDERSINTERVALL OCH KALIBRERINGSVIKTER

Som konstaterats är svarsfrekvensen i föreliggande rapport relativt låg, 31,3 % både föräldrar till 0–4 år och 31,7 % för föräldrar till 5–8 år. En låg svarsfrekvens medför en ökad risk för bortfallsfel – att de som besvarat frågeformulären skiljer sig från dem som inte gjort det så att resultaten av undersökningen blir missvisande för hela urvalet. För att kompensera för detta har SCB kalkylerat kalibreringsvikter baserat på registerdata (se nedan). I tidigare Ungar & Medier-undersökningar har antalet respondenter i flera fall varit så få att resultat varit statistiskt signifikanta på 0,05-nivån. Signifikansnivån anger sannolikheten för att man av en slump skulle få det erhållna resultatet och 0,05 innebär att det är 95 % sannolikhet att resultaten inte påverkats av slumpen. I föreliggande rapport uppnår i princip samtliga av de jämförelser och förändringar som redovisas i den löpande texten signifikansnivån 0,05 och är alltså vad man i dagligt tal brukar kalla för statistiskt säkerställda. Statistisk signifikans är dock ett i vissa avseenden problematiskt mått på en undersöknings tillförlitlighet. Ju större antal individer som deltar, desto större är sannolikheten för att mycket små förändringar över tid eller skillnader mellan olika grupper är statistiskt signifikanta. Det blir då frestande att redovisa även triviala resultat bara för att de är signifikanta. Små skillnader (under 5 procentenheter) har inte redovisats i rapporten om de inte ingår i ett tydligt mönster (t.ex. att användningen av en medieform ökat i samtliga åldersgrupper som undersökts). Av läsbarhetsskäl redovisas inte signifikansnivåerna i rapporten.

Den tidigare kommittén Medierådet använde sig i undersökningen 2010 av överlappande åldersgrupper, 2–5 år och 5–9 år. Anledningen var att man betraktade de respondenter som fyllde år under den tid datainsamlingen pågick som ett år äldre än de som fyllde senare på året. En fyraåring som fyllde fem innan enkätinsamlingen var avslutad betraktades således som en femåring i tidigare material. Då insamlingen 2010 varit åldersmässigt snedfördelad har vi i alla datainsamlingar sedan 2012/13 valt ut åldersgrupperna utifrån hur mycket respondenterna fyller under året – som ömsesidigt uteslutande kategorier.

2012/13 års enkäter utformades för att kunna jämföra resultaten med de datainsamlingar som genomfördes parallellt av de norska och finska motsvarigheterna till Statens medieråd och då ändrades åldersintervallen till de nuvarande, mer konsekventa 2–4 år och 5–8 år. Detta innebär att åldersintervallen från 2010 inte är fullt jämförbara mellan de olika datainsamlingarna. Det saknas fullständiga data för att göra exakta kontroller av hur jämförelser över tid påverkats av dessa inte fullt överensstämmande åldersintervaller. Man kan dock jämföra genomsnittsåldern mellan de olika grupperna.

Åldersintervall och barnens genomsnittsålder för datainsamlingarna 2010–2018

2010	2012/13	2014	2016	2018
–	0–1: 0,73 år	0–1: 0,66 år	0–1: 0,69 år	0–1: 0,68 år
2–5: 3,80 år	2–4: 3,08 år	2–4: 2,97 år	2–4: 3,03 år	2–4: 3,16 år
5–9: 7,32 år	5–8: 6,56 år	5–8: 6,48 år	5–8: 6,52 år	5–8: 6,52 år

Jämförelsen visar att medelåldern för åldersgrupperna 2–5 och 5–9 är något högre i datainsamlingen 2010 (dessa åldersintervall finns inte med i tidigare insamlingar) än för motsvarande åldersintervall i senare insamlingar. Eftersom medieanvändningen generellt ökar med ålder innebär det att siffrorna från 2010 kan vara något i överkant om man jämför hela åldersintervallen. Sedan SCB blev ansvariga för datainsamlingen 2012 har åldersvariationen varit i stort sett obefintlig.

SCB har också kalkylerat kalibreringsvikter för varje respondent. Vid bortfall kan det vara så att vissa grupper av urvalet svarar i större utsträckning än övriga, t.ex. kan kvinnor svara i högre grad än män eller lågutbildade föräldrar mindre än de högutbildade. Om de grupper som svarat i högre grad har en annan fördelning på undersökningsvariablerna än övriga kan detta ha en snedvridande effekt på resultatet. För att kompensera för detta har kalibreringsvikter använts.

Ytterligare information om datainsamlingen finns på www.statensmedierad.se.

Statens medieråd

Statens medieråd, Box 27204, 102 53 Stockholm | Besöksadress: Borgvägen 1 (Filmhuset), plan 5, Stockholm
Telefon: 08-665 14 60 | E-post: registrator@statensmedierad.se | www.statensmedierad.se